

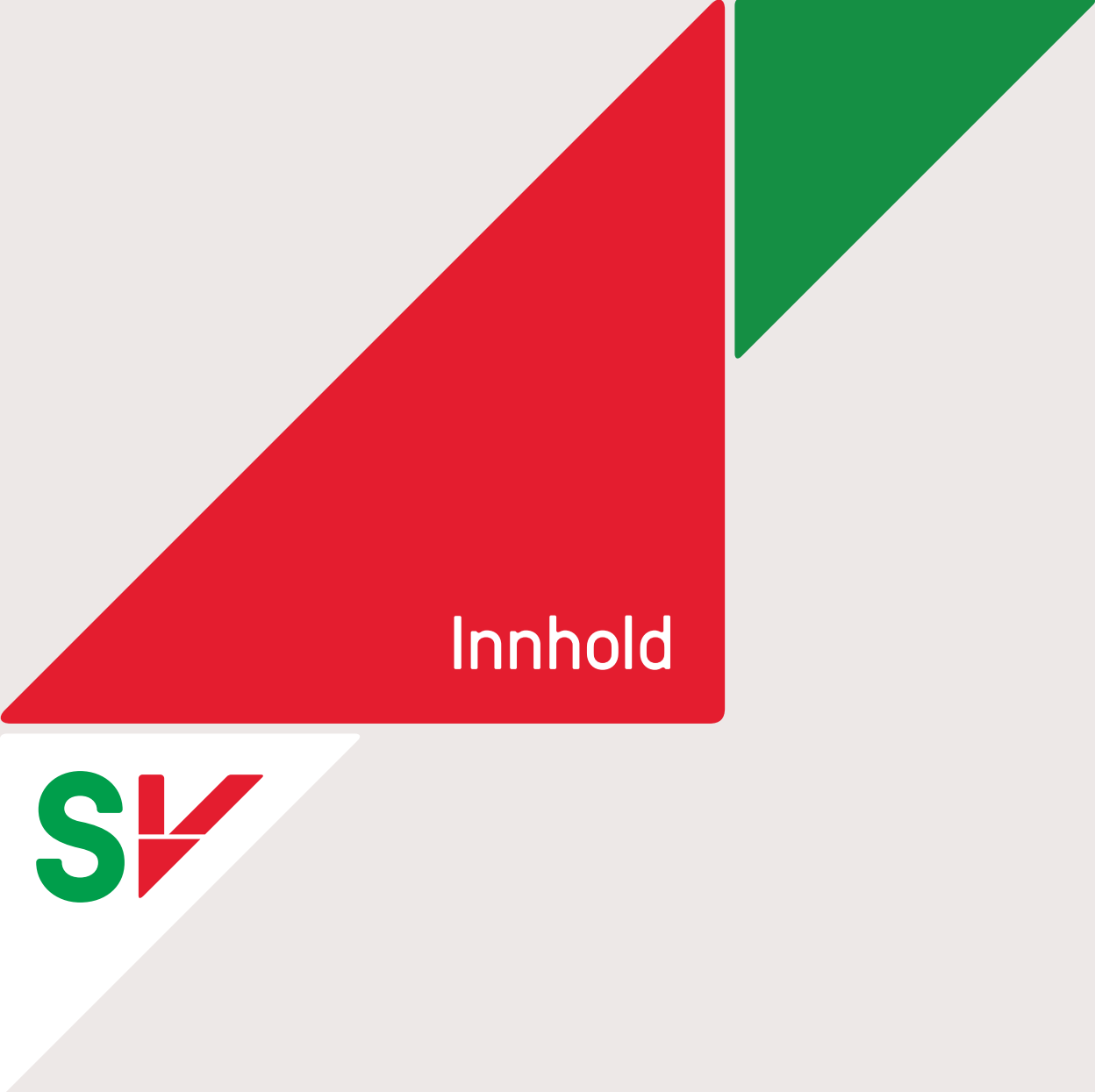


Alternativt statsbudsjett 2019



For de mange – ikke for de få

sv.no



Innhold



Innledning	5
Satsninger per område	10
Skatt og økonomisk politikk	11
Miljø	17
Barnehage, skole og høyere utdanning	19
Helse og omsorg	21
Arbeid og sosial	23
Kommunal og forvaltning	25
Flyktninger, asyl og integrering	27
Næring	28
Transport	29
Justis	31
Kultur	33
Et nasjonalt forsvar	36
Internasjonal solidaritet	37
Barn, familie og likestilling	39
Høyere utdanning og forskning	42
Vedlegg	43
Vedlegg 1 Skatt	44
Vedlegg 2 Prioriteringer	48
Vedlegg 3 Inndekning og flyttinger av beløp	70



For de mange
– ikke for de få

Innledning

Når høyreregjeringen tar landet i feil retning må vi huske på at det er mulig å ta en helt annen vei. Vi kan skape et nytt og mer rettferdig Norge. Et Norge som er rustet for framtiden. Et Norge som er bærekraftig. Et Norge der makt og rikdom fordeles rettferdig. Der vi tar løftene sammen, ikke alene. Den framtiden kan vi bygge sammen.

Regjeringen har nå i fem år hatt Norge på feil kurs. Forskjellene øker. Det klimavennlige samfunn kommer ikke nærmere. Regjeringen sparer seg til fant. Den velferdsstaten som har gjort Norge til et fantastisk land å bo i, drives nå på sparebluss. Vi har mistet viktige sjanser til å investere i en bedre framtid. Sånn trenger det ikke å være.

I dette alternative statsbudsjettet reiser vi den første etappen med en ny kurs. Det koster dyrt å ha en høyreregjering, og vi må bruke mye ressurser på å rydde opp etter dem. Men vi viser at vi har handlingsrom til å ta Norge i en ny retning mot en bedre framtid.

Vi prioriterer å kutte klimagassutslipp. Vi begynner å fordele bort de voksende ulikhetene. Vi ringer inn til framtidens heldagsskole og hjelper til med å skape et bedre arbeidsliv for alle. Vi tar altså de første skrittene mot en lysere, grønnere, mer rettferdig framtid for Norge. Vi gleder oss til å begynne reisen.

Forskjellene øker

Små forskjeller gir oss frihet. Små forskjeller i makt og rikdom, en sterk velferdsstat og sterke fellesarenaer, og toleranse for forskjellighet har gjort Norge til et av verdens beste land å bo i. Samfunn med små forskjeller er gode samfunn for alle.

Nå øker ulikheten i Norge. Den rikeste prosenten eier en fjerdedel av all formue. De rikeste får en stadig større andel av inntektene. Samtidig har lønnsutviklingen for noen av landets lavest lønnede stått tilnærmet stille siden 2008. Barnefamiliene er blant dem med mest grunn til bekymring over ulikhetsutviklingen i Norge. Særlig småbarnsfamilier og enslige forsørgere taper på de økende ulikhetene i Norge.

For unge barnefamilier vokser inntektene langsommere enn for resten. Samtidig har barnefamilier høyere gjeld og gjeldsvekst, høyere boutgifter og ekstra utgifter for å forsørge barna. Antall barn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt øker. Det er nå over 101 000 barn i fattige familier i Norge. Hvert tiende barn vokser opp i fattigdom i et av verdens rikeste land.

Boligmarkedet har blitt mer urettferdig. Det forsterker ulikheten i Norge. Forskjellene øker mellom dem som får hjelp av foreldrene sine til å ta opp stadig høyere gjeld, og dermed kommer seg tidlig inn på boligmarkedet, og dem som ikke får den samme hjelpen. Færre av de med lavinntekt eier bolig nå sammenlignet med 2003. Samtidig øker husholdningsgjelden.

Det må investeres i omstilling av Norge

Investeringer vi gjør i dag avgjør om vi lykkes med å nå klimamålene og omstille Norge. En bygning som bygges i dag, kommer til å stå i 100 år eller mer. En ny fabrikk investerer i produksjonsmidler som er i drift i mange tiår fram i tid. En ny bil,

kjøpt i dag, kjører fortsatt på veiene om 15 år. Derfor må et statsbudsjett i dag kunne forsvares i lys av Norges og verdens behov for å kutte utslipp i 2030 og 2050.

Vi kan se til rødgrønne Oslo for å hente inspirasjon til hvordan. Oslos klimabudsjett er en konkret plan og budsjett for Oslos klimagassutslipp, som fungerer som et styringsverktøy for alle deler av kommunen. Hele Norge skal få et slikt klimabudsjett, som legges fram sammen med statsbudsjettet, som viser hvor klimagassutslippene finnes, hvor store de er og hvor, når og hvordan de skal kuttes.

Vi må også omstille norsk økonomi, fra tung oljeavhengighet til nye næringer som gjør oss konkurransedyktige i en verden som når klimamålene. Kapitalen må investeres i næringer vi kan leve av framover. Vi trenger statlige langsiktige rammevilkår som kan redusere risiko og tilrettelegge for både teknologiutvikling og markedsintroduksjon av ny grønn teknologi. Vi må satse på infrastruktur i hele landet og vi må ha en omfattende etter- og videreutdanningsreform i arbeidslivet.

Klimaendringene er i gang. Mer flom, styrtregn og ras er konsekvenser vi allerede merker i Norge. Og i andre, langt fattigere, land er konsekvensene enda større. Derfor må vi framover også prioritere å tilpasse oss de klimaendringene som uansett kommer.

«Barnefamiliene er blant dem med mest grunn til bekymring»

Et budsjett for små forskjeller

Velferd

Vi trenger modige velferdsreformer som bygger vår velferd videre ut. Det er derfor SV i dette budsjettet prioriterer økt barnetrygd og heldagsskolen. Vi øker barnetrygden fordi det er det mest effektive grepet for å redusere fattigdommen i barnefamilier. Å sikre at alle unger får delta i fellesskapet på lik linje og et godt utgangspunkt for voksenlivet, er en investering for framtida. Vi innfører en mer praktisk og variert skoledag, kombinert med gratis SFO med skolelekser og mat. Det vil være mer inkluderende, gi dybdelæring og forberede ungene på framtidens arbeidsliv, hvor kreativitet og læring hele livet vil være sentralt.

Et trygt arbeidsliv

Det vil være avgjørende i kampen mot forskjellene at vi greier å legge til rette for et arbeidsliv hvor fast jobb er hovedregelen, og midlertidig jobb er unntaket. Vi prioriterer investeringer som skaper nye arbeidsplasser og styrker unge under 25 års rett til arbeid eller utdanning. Vi styrker arbeidet for likelønn mellom kvinner og menn, fordi det er sentralt for å redusere ulikhetene i Norge. Arbeidstilsynet og Økokrim får flere midler slik at flere lovbrudd i arbeidslivet kan avdekkes og tiltales.

Bolig

Norge har et skattesystem som favoriserer dem med flest og dyrest boliger. Derfor foreslår SV lavere skatt på arbeid og høyere skatt på eiendom, et skatteskipt med god fordelingseffekt. Kommunene og staten må ta en mer aktiv rolle i boligmarkedet. SV styrker Husbanken slik at flere får mulighet til å få seg et sted å bo og flere får bostøtte. Vi vil bygge flere studentboliger. Og vi tilfører ressurser til områdeløft for å bedre integrering og levekår i byer og tettsteder med særlige utfordringer.

Et omfordelende skattesystem

Skattesystemet kan være langt mer omfordelende enn i dag. De med de høyeste inntektene må betale noe mer skatt, mens folk med middels og lave inntekter betaler mindre. De aller fleste nordmenn betaler mindre i skatt med SVs opplegg. Formuesskatten styrkes og gjøres mer progressiv. Arveavgiften gjeninnføres for å sørge for at enkeltfamilier ikke får bygget opp store formuer. Skattepenger skal gå til velferd, ikke glemmes bort i skatteparadiser. Derfor jobber SV for økt åpenhet om finansielle transaksjoner. Disse tiltakene vil samlet føre til et skattesystem som fungerer for alle, og sikrer velferden i årene som kommer.



Et budsjett for miljøet

8. oktober la FNs klimapanel fram sin nyeste rapport. Den slår fast at verdens klimagassutslipp må reduseres med 50 prosent innen 2030 dersom vi skal nå Parisavtalens mål om en global oppvarming på under en og en halv grad.

Rapporten viser oss at dersom verden fortsetter som nå, så er vi på vei mot en fire graders oppvarming. 1,5-gradersmålet kan være tapt, med dagens utslipp. 1,5 graders oppvarming betyr isfritt Arktis, og vil true om lag halvparten av alle dyr. Hetebølger og ekstremvær vil bli langt vanligere.

Tiden er i ferd med å renne ut for å nå Norges klimamål for 2020. I 2017 lå utslippene nesten fire millioner tonn over klimamålet. Det tilsvarer utslippene til 1,5 millioner fossile privatbiler eller fire sterkt forurensende gasskraftverk. SV har lagt fram en konkret plan for å nå klimamålet denne stortingsperioden og budsjettet er en oppfølging av planen.

Vi vet hva som trengs. Vi må velge nullutslippsløsninger i stedet for løsninger med klimagassutslipp. Fossil energi må erstattes av fornybar energi. Vi må bruke verdens ressurser langt mer effektivt, og vi må reise og bo langt smartere. Klimarisiko må integreres i alle beslutninger. Hvert statsbudsjett må prioritere klima høyere enn det forrige. Vi må sette opp tempoet. SV øker i dette budsjettet bevilgningene til klimatiltak med 9 milliarder kroner, i forhold til regjeringen. I tillegg starter vi et grønt skatteski,

og innfører et forpliktende klimabudsjett for hele Norge, etter modell av Oslo kommune, som vil sikre at vi når målene som er satt.

Vi tar også høyde for at klimaendringene er her allerede. Denne sommeren var preget av tørke og sviktende avlinger i Norge. Høsten har vært preget av flom. Vi må rigge om Norge for klimaforandringenes tidsalder. Derfor satser vi også kraftig på klimatilpasning, for å verne landet mot skader.

**«Klimagassutslipp
må reduseres med
50% innen 2030»**

Vi øker støtten til klimakutt gjennom Enova og miljøteknologifondet, det gir mer utbygging av ladeinfrastruktur for elbiler, miljøteknologi i industrien, nullutslipp i skipsfart og energi-effektivisering. Vi gir et stort løft til kollektiv, sykkel og gange, prioriterer jernbane framfor nye motorveier og øker ambisjonene for elektrifisering av ferger i fylkene. Vi øker Norges internasjonale klimasatsing, som regnskogbevaring og klimatiltak og -tilpasning i utviklingsland. Og vi gjør det dyrere å forurense, gjennom økt CO₂-avgift, bilavgifter som raskere faser inn elbiler og en klima- og distriktsprofil på flypassasjeravgiften.



Prioriteringer

Skatt og økonomisk politikk

Mer rettferdig skatt

For en mer rettferdig omfordeling og reduserte klimagassutslipp må vi ha en rød og grønn omlegging av skatte- og avgiftspolitikken. Vi foreslår å senke skatten på arbeid, samtidig som vi foreslår skatteøkning på formue, arv og eiendom. Dette vil omfordele makt og verdier i samfunnet, gi økt verdiskaping og føre til mer rettferdig skattlegging. Vi øker miljøavgiftene og gjør det dyrere å forurense, samtidig som vi gir skattefradrag for energieffektivisering. Det er en omlegging for de mange, ikke for de få.

Under Solberg-regjeringen har skattesystemet blitt mindre omfordelende. De med de største inntektene og formuene har fått store skattekkutt. De 0,1 prosent med de høyeste formuene har fram til i år fått over 300 000 kroner i skattekkutt. For 2019 foreslår regjeringen nye 38 000 kroner i skattekkutt for denne gruppen.

Samtidig blir arv stadig viktigere, og er en stor kilde til ulikhet. Den rikeste delen av befolkningen i Norge i dag drar fra resten mye fortere enn i land som Frankrike, Nederland og Spania. Blant de 100 rikeste i Norge har to tredjedeler arvet formuen, og ikke skapt den selv. Dagens skattesystem for bolig er laget sånn at det er de med de dyreste boligene som får de største skattefordelene.

Velferdsordningene vakler under presset fra den globale skattekonkurransen. Skattesatsen i Norge har allerede blitt redusert til 23 prosent. Erfaring fra reduserte selskapsskattesatser internasjonalt de siste 30 årene, er at det ikke løser problemet med overskuddsflytting. Enda mer reduksjon blir derfor et steg i feil retning.

SV legger her fram forslag som gjør at folk med vanlige inntekter blir sittende igjen med mer av inntekten sin, mens de med høyest inntekt og formue må bidra mer. Vi foreslår å flytte skatt fra arbeid til formue, arv og eiendom. SV mener at det er viktigere at det lønner seg å jobbe, enn at det skal lønne seg å arve. Den digitale økonomien vil sprengte rammene for det internasjonale skattesystemet. Vi foreslår en offensiv utvikling av det norske regelverket i møte med dette.

Med dette forslaget til statsbudsjett foreslår SV:

- Lavere inntektsskatt til folk flest. Alle som tjener under 600 000 kroner får i snitt lavere skatt med SVs forslag.
- Gjenopprette formuesskatten, og gjøre den progressiv, sånn at de rikeste i Norge bidrar mer til fellesskapet.
- Gjeninnføre arveavgiften. 7 av 10 av Norges rikeste er arvinger, og fraværet av skatt på arv øker forskjellene.
- Redusere subsidieringen av eiendomsmarkedet. De med flest og dyrest boliger tjener mest på skattesubsidiene. SV vil heller bruke pengene til skattekkutt for folk flest.
- Gå i mot forslaget om redusert selskapsskatt.

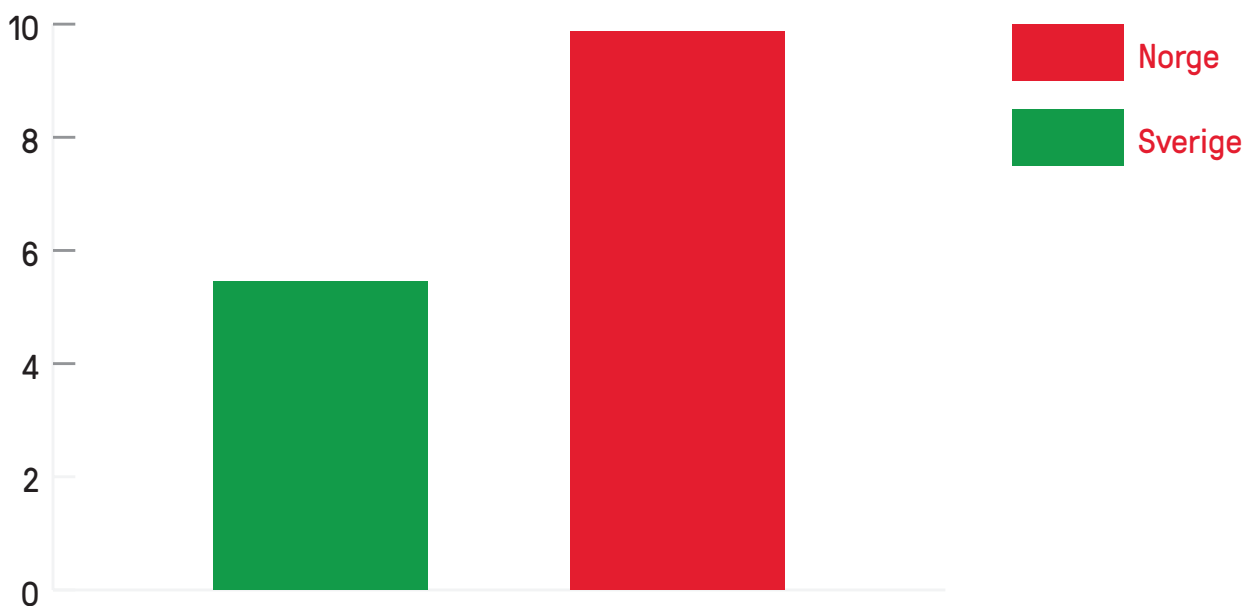
En miljøvennlig omlegging

Forurensing og utslipp av klimagasser har store konsekvenser for enkeltmennesker og samfunn – både i Norge og i resten av verden. Miljøavgifter er ett av virkemidlene vi bruker for å redusere miljøskadelig aktivitet, og betale for å reparere skadene fra forurensingen.

Fellesskapets inntekter fra ulike bilavgifter har gått kraftig ned det siste tiåret. Dette skyldes først og fremst at biler som kjører på fossilt drivstoff har fått lavere avgifter, særlig under

Solberg-regjeringen. Vi foreslår å øke avgiftene på de bilene som slipper ut mest CO₂, gjennom økt engangsavgift og ved å øke drivstoffavgiftene, for å gjøre det enda mer lønnsomt å velge nullutslippsbiler. Vi starter også innfasingen av el-varebiler.

Utslippene i Norge må kraftig ned, om vi skal greie omstillingen til nullutslippssamfunnet. I dag slipper vi ut langt mer per innbygger enn våre naboland, og nesten dobbelt så mye som Sverige.



Figur: Utslipp av klimagasser i tonn CO₂-ekvivalenter per innbygger 2017. Kilde: SSB.

SV vil gjøre det dyrere å forurense gjennom økt CO₂-avgift og vi går i mot regjeringens reduserte elavgift. Strøm er en verdifull ressurs, som vi ikke kan sløse bort. Derfor går vi også inn for skatte- fradrag for energieffektivisering. Samtidig

vil våre foreslåtte skattecutt på lave og middels inntekter mer enn kompensere for de foreslåtte avgiftsøkningene, slik at folk ikke taper på en slik omlegging.

Fordelingsvirkninger av SVs budsjettforslag

I tabellen under kan du se anslag på hvordan vårt skatteopplegg vil slå ut for ulike inntektsgrupper. Denne viser skatteendring i forhold til regjeringens forslag for 2019. Minus foran tallene betyr lavere skatt. I beregningene inngår vårt forslag til endring av skattesats, inntektsskatt, boligskatt, utbytteskatt og formuesskatt.

Fordelingsvirkning sammenlignet med regjeringens forslag for 2019

Bruttoinntekt	Skatt på inntekt, utbytte og bolig	Formuesskatt	Sammenlagt endring i skatt	Skatteendring i pst. av bruttoinntekt
0 - 149 999	-216	499	283	0,49 %
150 000 - 199 999	-1 366	502	-864	-0,49 %
200 000 - 249 999	-2 135	599	-1 536	-0,68 %
250 000 - 299 999	-2 584	740	-1 844	-0,67 %
300 000 - 349 999	-3 143	889	-2 254	-0,69 %
350 000 - 399 999	-3 214	1 044	-2 170	-0,58 %
400 000 - 449 999	-3 317	1 043	-2 274	-0,53 %
450 000 - 499 999	-3 383	1 132	-2 251	-0,47 %
500 000 - 599 999	-3 388	1 230	-2 158	-0,39 %
600 000 - 749 999	-165	1 952	1 787	0,27 %
750 000 - 999 999	6 034	3 563	9 597	1,12 %
1 mill. - 2 mill.	22 337	9 582	31 919	2,48 %
2 mill. - 3 mill.	94 973	36 792	131 765	5,54 %
3 mill. og over	271 812	217 955	489 767	8,13 %
I alt	1 200	2 582	3 782	0,78 %

(Tall i kroner. Tallene er hentet fra beregning utført av SSB.)

Regneeksempler

Selv om det er mulig å lese ut av fordelingstabellene på sidene foran hvordan skatteendringene slår ut for ulike inntektsgrupper, inkluderer ikke disse beregninger for økte avgifter. For å vise hva SVs forslag betyr i praksis, har vi derfor satt opp regneeksempel for to tenkte husholdninger. Alle tall er i forhold til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019.

Husholdning 1

- Familie med to voksne og to barn
- Yngste barn går i barnehage
- Begge voksne tjener mellom 400 000 og 450 000 kroner
- De har ingen formue, men eier egen bolig
- Strømforbruk på 25 000 kWh/år
- De har to dieselbiler, hver med gjennomsnittlig årlig kjørelengde (12 480 km) og forbruk på 0,7 l/mil.

Lavere skatt (skatteendring uten formuesskatt, men inkludert boligskatt)	6 634
Økt barnetrygd, to barn, fra 1. mars	2 000
Redusert makspris i barnehage fra 1. august	500
Elavgift på 2018-nivå	-250
Økte utgifter til drivstoff	-2 006
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	6 878

Husholdning 2

- Enslig uten barn
- Har ingen formue, men eier egen bolig
- Har strømforbruk likt gjennomsnittet i Norge (16 079 kWh/året)
- Har en bensinbil med kjørelengde på 20 000 km/året og forbruk på 0,7 l/mil.

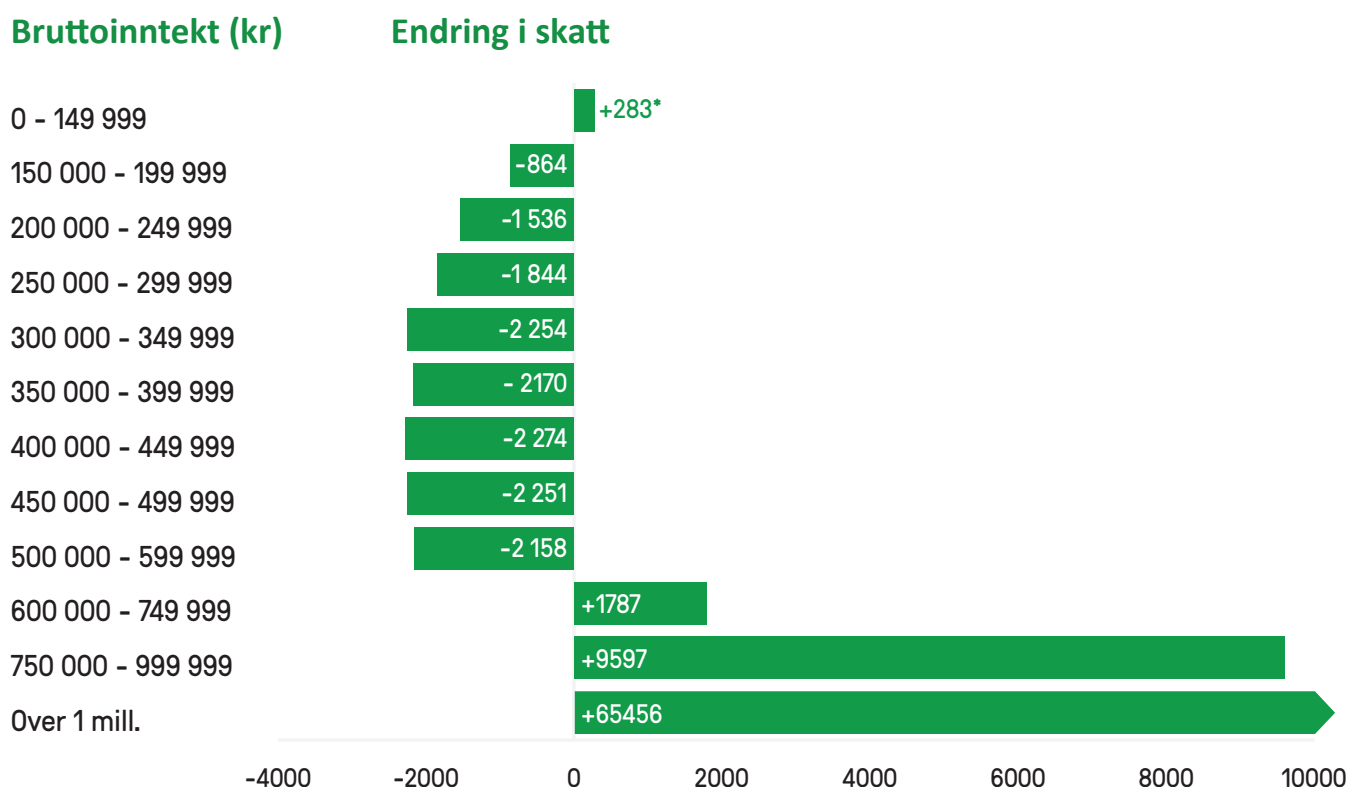
Lavere skatt (skatteendring uten formuesskatt, men inkludert boligskatt)	3 214
Elavgift på 2018-nivå	-161
Økte utgifter til drivstoff	-1 162
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	1 891

Verdien av bedre velferdstjenester som følge av våre satsninger på andre felt som skole, kommuneøkonomi, næringsutvikling, reduserte forskjeller, klimatilpasning, bekjempelse av klimaendringer og lavere pris på kollektivtransport, økt studiestøtte, økt bostøtte, med mer, er ikke med i regnestykket.



Fordelingseffekt

I tabellen under kan du se anslag på hvordan vårt skatteopplegg vil slå ut for ulike inntektsgrupper. Denne viser skatteendring i forhold til regjeringens forslag for 2019. Minus foran tallene betyr lavere skatt. I beregningene inngår vårt forslag til endring av skattesats, inntektsskatt, boligskatt, utbytteskatt og formuesskatt.



*Skatteøkning på intervallet 0-150 000 kroner skyldes forslaget om økt formuesskatt. De i denne gruppa uten formue vil få en skattereduksjon på 216 kroner.



Miljø

Høsten 2018 la FNs klimapanel fram sin siste rapport, som viser at verden står overfor en svært alvorlig klimatrussel om ikke utslippene kuttes raskt og mye. I årene framover må hvert eneste statsbudsjett være et ambisiøst miljøbudsjett. SV foreslår en kraftig økt satsing på miljø og grønn omstilling, med totalt 9 milliarder kroner mer enn regjeringens forslag. Av dette er 4,5 milliarder kroner ekstra til en grønn transportrevolusjon, og 680 millioner til å ta vare på den sårbare naturen. SV foreslår også et grønt skattesifte, for at de miljøvennlige løsningene skal vinne over de forurensende.

Klimakutt nå

De ødeleggende klimaendringene er i gang. I Norge opplever vi mer ekstremvær. Denne sommeren var det ekstrem tørke. Minst like vanlig i framtiden blir mer styrtregn og flom, som den vi opplevde i høst. Norge må rustes for klimaendringene og SV foreslår derfor om lag 880 millioner for klimatilpasning, særlig for å forebygge skader fra flom og skred. Hardest rammet blir fattige land. Vi må erstatte fossil olje og gass med fornybare og utslippsfrie alternativer. Bare nullutslipp er godt nok om vi skal redde verden fra klimatrusselen.

Tross dette styres Norge stødig mot å bryte Stortingets mål for 2020 om kutt i klimagassutslippene. SV har laget en konkret plan for hvordan Norge kan kutte utslippene sine og vårt alternative statsbudsjett følger opp dette. SV vil ha storstilt utbygging av lademuligheter for elbil. Dette betyr støtte til elbil-lading i borettslag og sameier og til hurtiglading. Nye fossile biler skal bli dyrere slik at elbilene vinner konkurransen. Samtidig ønsker SV å omprioritere penger fra motorveiutbygging til kollektiv, sykkel og gange. SV vil ha økt satsing på klimatiltak og energi-effektivisering i husholdninger og næringsbygg. Den mest miljøvennlige strømmen er den vi ikke bruker. Også ferger, skip og industri skal bli uavhengige av fossil energi. Derfor vil SV øke støtten til nullutslippsteknologi og starte opp en demonstrasjonspark for havvind. Samtidig skal det bli dyrere å slippe ut klimagasser.

Ta vare på vår felles natur

Naturen renser lufta vi puster i, vannet vi drikker og jorda vi dyrker maten vår i. Den gir oss klær, medisiner og materialer. Og den har uvurderlig verdi. Vi har ingen arter å miste. Vi øker derfor støtten til å ta vare på truet natur, til skogvern og satsingen på nasjonalparker. Vi vil ha et eget forskningsprogram om hvorfor insekter forsvinner fra naturen.

SV vil ta vare på rikdommen i elver, fjorder og hav. Vi vil ta vare på villaksen, og øke satsingen på giftopprydding i norske fjorder. SV forsterker også innsatsen for å bekjempe plastforsøpling langs hele kysten. Naturen gir oss også mulighet til friluftsliv. Å ferdes fritt ved sjøen, på fjellet og i skogen gir oss stor glede. SV øker derfor støtten til friluftaktiviteter i hele landet. SV øker også støtten til miljøorganisasjonene.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Klimasatsing og energisparing gjennom Enova. Inkludert støtteordning til elbillading i borettslag og sameier	1 200
Internasjonal miljøsolidaritet	1 000
Økt støtte til friluftsliv	90
Klimatilpasning, inkludert skredsikring av vei	880
Ta vare på natur og trua arter, bekjempe plastforurensing og rydde opp i miljøgifter	680
Kollektiv, sykkel og gange	4 500



Barnehage, skole og høyere utdanning

En god barndom varer hele livet. Barnehage og skole skal gi alle barn like gode muligheter for å lære, lykkes og trives. For å verdsette barndommens egenverdi og for å utjevne sosiale forskjeller, skal barnehage tilbudet og skolehverdagen legge grunnlaget for et godt liv, videre utdanning og aktiv deltakelse i samfunnet og arbeidslivet. SV vil bygge videre på den norske barnehagemodellen og den inkluderende fellesskolen som er tilpasset barns forutsetninger og behov.

Barnehage

Barnehagen skal ivareta barns behov for omsorg og lek og er første skritt på veien til livslang læring og dannelse. SV vil prioritere tiltak som styrker kvaliteten i barnehagen og som gir alle barn

mulighet til å gå i barnehage. Barn skal utforske, leke og lære. De skal vokse og utvikle seg sammen med andre. Derfor trenger de å ha stabile voksne rundt seg, med kompetanse om barn og forståelse for barns behov. At alle barn blir sett hver dag og får omsorg og oppmuntring, er en forutsetning for en god barnehage.

Flere barnehagelærere og økt kompetanse

SV mener den nasjonale bemanningsnormen må fullfinansieres, og styrkes ytterligere. Første steg i en slik opptrapping vil være å stille krav om at minimum 50 prosent av de ansatte i barnehagen skal ha barnehagelærerutdanning og at minimum 25 prosent skal ha relevant fagbrev for arbeid

med barn. Gjennom å øke bevilgningen til barnehagelærerutdanningen kan vi rekruttere flere barnehagelærere med bedre kompetanse.

Økt deltakelse i barnehagen

Alle barn skal få mulighet til å gå i barnehagen, uavhengig av foreldrenes inntekt. SV vil redusere maksimalprisen for foreldrebetalingen. I stedet for behovsprøving, som både er byråkratisk og stigmatiserende, vil SV at barnehagen skal være billigst mulig for alle, og på sikt gjøres gratis.

Heldagsskole og flere lærere

Skolen må i større grad enn i dag bli tilpasset barns egne forutsetninger og behov. Alle barn skal få like gode muligheter til å oppnå sitt læringspotensial, gjennom å få oppdage og utvikle et mangfold av sine talent. I stedet for en teoritung og ensrettet skole, vil SV skape det vi kaller for en heldagsskole.

Heldagsskolen betyr en skoledag med større vekt på kunnskap og kreativitet enn testing, mer tid til praktiske og estetiske fag, fysisk aktivitet hver dag, og sunn og gratis skolemat. Skolen trenger dessuten nok lærere til å legge til rette for

dybdelæring, og praktisk og variert undervisning. Derfor foreslår SV å øke finansieringen av den nasjonale lærernormen. Det vil gi flere lærere i klasserommene. Vi foreslår også en tiltakspakke for å rekruttere og beholde flere lærere.

I dette budsjettet starter vi heldagsskolesatsingen ved å innføre en ekstra time i ett av de praktiske og estetiske fagene, og ved å gi tilbud om en gratis og frivillig kulturskoletime for elevene på 1. – 4. trinn. For elevene på 5. – 7. trinn vil vi øke tiden til øvingsarbeid på skolen sammen med lærer, slik at elevene kan ha leksefri når de kommer hjem. På ungdomstrinnet starter vi innføringen av gratis og sunn skolemat. I tillegg bevilges 100 mill. kr til mer fysisk aktivitet for alle elever.

Yrkesfag

Norge trenger flere og gode fagarbeidere. Frafallet i videregående skole er i dag alt for høyt. På yrkesfag er frafallet høyest. Mange ungdommer sliter med psykiske helseutfordringer, stress og manglende motivasjon. SV vil derfor prioritere tiltak som øker gjennomføringen på yrkesfag, rekrutterer flere lærere og skolehelsesøstre og ruster opp utstyrsparken på de videregående skolene.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Redusere makspris i barnehage med 100 kr/mnd til 2 940 kroner, fra 1. august	130
Flere barnehagelærere og fullfinansiering av bemanningsnormen i barnehagene	628
Flere lærere	180
Tid til å gjøre leksene på skolen med hjelp fra lærer	90
En årstime i praktiske og estetiske fag i tillegg til en gratis kulturskoletime	180
Innføring av gratis skolemat ungdomstrinnet	321
Økt fysisk aktivitet i skolen	100
Satsning på yrkesfag med bl.a. økt utstyrsstipend, opprustning av utstyrspakken og tiltak for økt gjennomføring	450



Jan Fredrik Frantzen, UNN, Flickr/Unfoto (CC BY-ND 2.0)

Helse og omsorg

SVs mål er et samfunn med god folkehelse og et godt helsetilbud til alle. Sunn mat, fysisk aktivitet og rettferdig tilgang til naturen øker livskvaliteten og forbedrer folkehelsen. Alle skal ha tilgang på trygge og raskt tilgjengelige helsetjenester uavhengig av størrelsen på lommeboka og uansett hvor i landet de bor. Vi vil styrke sykehusene, sikre tilstrekkelig bemanning i helsetjenestene, bygge fagmiljøer, bygge opp tilbudet på rus og psykiatri og utvide den offentlige tannhelsetjenesten.

Forebygging

Det er bedre og billigere å forebygge enn å reparere. God forebygging begynner tidlig og innsatsen må holdes oppe livet ut. Vi starter blant annet med skolemat på ungdomsskolen,

og en times fysisk aktivitet på barne- og ungdomstrinnet. Penger til helsestasjonene, skolehelsetjenestene og jordmødre i kommunene er øremerket. Vi styrker tilskuddet til frivillige som bidrar til forebyggende arbeid, og særlig til aktiviteter for eldre.

Sykehus

Vi bruker mer penger på sykehus, spesielt på et tryggere og bedre fødetilbud. Flere ansatte får heltidsstillinger, vi lærer opp flere nye leger og finanseringen legges om slik at god behandling og forebygging styrkes. Framtidens moderne helsevesen må være trygt. Vi vil innføre en stor satsing på IKT-sikkerhet og digitalisering i helsevesenet.

Rus og psykiatri

SV vil satse på ny rusomsorg, på rettferdighet og hjelp i stedet for straff for rusavhengige. Vårt mål i spesialisthelsetjenesten er at ettervern for mennesker med rusavhengighet skal være en integrert del. Spesialisthelsetjenesten skal også ha ansvar for oppfølging etter døgnbehandling. Derfor satser vi slik at rutiner for oppfølging kommer på plass og at overgangen mellom behandling og rehabilitering hvikes ut.

Vi styrker psykisk helsevern med tilskudd til flere nye brukerstyrte plasser for å gi frihet og trygghet i hverdagen for de sykeste. Kommunene får mer penger til åpne lavterskeltilbud. I tillegg setter vi av midler til en helhetlig opptrappingsplan for barn og psykisk helse.

Tannhelse

Helsevesenet skal ta vare på hele oss, også tennene. Ingen skal måtte utsette tannlegebesøk på grunn av dårlig råd. Derfor vil SV satse på en tannhelsereform. På sikt er målet at ingen skal

betale mer enn 2 500 kroner i tannlegeutgifter per år. Vi foreslår å utvide det offentlige tannhelsetilbudet for å gi gratis offentlig tannhelsetilbud fram til fylte 20 år, og vil gjøre det betraktelig billigere fram til fylte 30 år. Samtidig ønsker vi å gjeninnføre gratis tannhelsesjekk for eldre over 75 år. Tenner er en del av kroppen, derfor må de også være en del av egenandelsordningen

Eldreomsorg

I tiårene fremover vil andelen eldre i befolkningen øke kraftig. Derfor må det settes igang et forpliktende og langsiktig arbeid for at eldre skal ha en verdig alderdom. En god eldreomsorg handler om valgfrihet for de eldre, dagaktivitet, nok ansatte i eldreomsorgen og et eldreombud som sikrer de eldre klageadgang dersom tjenestetilbudet ikke er godt nok. Derfor vil SV gi kommunene bedre handlingsrom, øke tilskuddet til frivillige som bidrar til forebyggende arbeid i oppfølging av de eldre, og øke tilskuddet til eldreombudet.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Styrke sykehusene	1 600
Starte tannhelsereform: Gratis tannlege for dem under 20 år, deretter gradvis økning i pris opp til 30 år.	690
Gjeninnføre tannhelsesjekk for eldre over 75 år	105
Økning til Eldreombud	10
Skolemat i ungdomsskolen og prosjektstøtte til skolefrokost i videregående skole	421
Egenandeler – fritak for egenandeler også for barn 16-18	50



Arbeid og sosial

Et trygt arbeidsliv, og et godt sikkerhetsnett for alle, er nøkkelen til et samfunn med små forskjeller. Det er fortsatt for mange arbeidsløse i Norge. Regjeringens svar er å kutte i tiltaksplasser i NAV. Dette er feil medisin. SV vil styrke folks mulighet for å komme inn i, og beholde, trygge jobber. Et inkluderende arbeidsliv må ha plass til ulike typer arbeidstakere. SV går derfor inn for en kraftig økning i varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA).

Unge i arbeidslivet

De siste årene har det vært en nedgang i andel unge som er i arbeid eller utdanning. Dette gjelder særlig de unge som ikke har fullført grunnskolen. Alle som har behov for det må få tett og individuell oppfølging av NAV, og det må bli lettere å få en kompetanse det er bruk for i arbeidslivet. Derfor må vi styrke NAV. SV går inn for en reell ungdomsgaranti, for unge under 25 år, som skal sikre utdanning, aktiviteter og tiltak som hjelper unge med å komme i arbeid.

Mer trygghet for barnefamiliene

Barnetillegget for uføre er redusert av regjeringen, noe som gjør at familier med en vanskelig økonomisk situasjon har fått enda mindre å leve for. Det går særlig ut over barna. SV foreslår å gjeninnføre uføretillegget, i tillegg til å øke barnetrygden og styrke bostøtten.

Trygge jobber

Med framveksten av bemanningsbransjen og flere useriøse aktører i arbeidslivet ser vi et brutalisert arbeidsliv der både sikkerhet og arbeidstakers rettigheter stå på spill. Vi vil øke innsatsen for å gjenvinne kontroll og trygghet

i det norske arbeidslivet. SV går inn for å øke bevilgningene til Arbeidstilsynet og etablering av flere A-krimsentre.

Likestilling i arbeidslivet

Skal kvinner og menn få like muligheter må vi ta politiske grep for å rette opp skjevhetene. Fast og full jobb er viktig for trygghet og økonomisk frihet. Kvinner er særlig utsatt for utrygge jobber gjennom midlertidighet, og jobber ofte i tunge yrker. SV vil ha flere forsøk med seks timers arbeidsdag, introdusere en tiltakspakke for heltidskultur og gjenreise arbeidsmiljøloven.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
En reell ungdomsgaranti, med rett til tiltak og sterkere oppfølging i Nav. 2 000 nye ungdomstiltaksplasser	350
1 000 nye tiltaksplasser for ledige	132
Tilskudd til forsøk med sekstimersdag	50
Gjenopprette barnetillegget for uføre	41
500 flere varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA)	58
Styrke arbeidstilsynets kamp mot kriminalitet og sosial dumping	60
Tiltakspakke for heltidskultur	42



Kommunal og forvaltning

Velferd starter i kommunene. God kommune-økonomi er trygghet for de mange. Kommunene har ansvar for barnehager, skole, barnevern, eldreomsorg og bosetting av flyktninger, og mye, mye mer. Derfor setter SV av 4,6 milliarder mer til kommunene og fylkene enn regjeringen gjør. 2,6 milliarder kroner av dette er i frie midler.

En god skole må ha flere lærere og rom til variert og praktisk læring. Barnehagene trenger flere faglærte ansatte og tilstrekkelig med folk på jobb. Vi vil sette ned maksprisen på barnehagen. Barn som opplever omsorgssvikt må møte et barnevern som har tid og kompetanse til å se og hjelpe dem. Kommunene må særlig være i stand til å ta vare på dem som trenger det aller mest. SV prioriterer et bedre helsetilbud gjennom satsing på psykisk helse, skolehelsetjeneste og fødselsomsorg. Og vi setter av penger til å hjelpe dem som trenger mest hjelp gjennom ordningen for å kompensere såkalte «særlig ressurskrevende» tjenester.

Opprustning av fylkene

SV vil styrke fylkene fordi de er viktige for å sikre nærhet til beslutninger, og de kan se en større helhet. Fylkene bør arbeide for at alle skal ha tilgang til høyere utdanning. Derfor vil vi blant annet legge inn mer penger til desentralisert høyere utdanning, og vil ruste opp utstyret til dem som går på yrkesfag.

Klimatilpasning og klimatiltak i hele landet

Klimakampen må også tas lokalt, i kommunene og fylkene. Vi foreslår derfor å sette av penger for å komme i gang med det grønne skiftet i kommunene, blant annet med økning til bedre kollektivtilbud og en satsning for å erstatte fossile ferger med el-ferger. Klimaendringene har allerede endret seg så mye at vi må tilpasse oss. Vi foreslår derfor også en kraftig opptrapping for klimatilpasning i kommunene på til sammen 350 mill. kroner.

En sterk distriktpolitikk

SV vil bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. For å få til dette må folk ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. Tilskudd til bedrifter og lokalsamfunn i distriktene gir flere arbeidsplasser, høyere fortjeneste, god samfunnsutvikling, og flere skatteinntekter. Dette styrker også lokaldemokratiet ved at de folkevalgte i fylkeskommunene kan prioritere midlene. Derfor vil vi øke satsningen på ulike regionale tilskudd for næringsutvikling med 400 mill. kroner.

Bolig og bomiljø

Alle må ha et hjem, men boutgiftene har økt mye de siste åra, samtidig med at mange flere har

dårlig råd. Flere tusen færre får bostøtte nå enn for få år siden og de som får, får dekket en mindre del av boutgiftene sine. Bostøtte skal sørge for at også de mest vanskeligstilte kan få et trygt sted å bo. I dag er det et økende gap mellom hvor mye det koster å bo, og hva folk får i bostøtte. Å øke bostøtten er et effektivt tiltak for å redusere fattigdom og til å gi trygghet for hus og hjem.

Det er behov for flere måter å bo på. Derfor vil vi bygge ca. 200 flere kommunale boliger, og foreslå en prøveordning med å utvikle ikke-kommersielle boliger. Mange unge kan i dag ikke kjøpe egen bolig, uten hjelp av foreldre. Vi vil derfor utvide lånerammen til Husbanken og endre reglene slik at flere kan få startlån.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Økning til kommunene for å bygge opp heldagsskolen	410
Økning i kommunene til barnehager, deriblant flere barnehagelærere og flere plasser som følge av avvikling av kontantstøtten	1 100
Økt bemanning i helsetjenestene og rett til hele stillinger	300
Senke innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester	325
Øke stillinger til helsestasjon, jordmødre og skolehelsetjeneste	300
Øke til de bedriftsrettede låne- og tilskuddsrammer for å styrke bedrifter direkte	203
Øke tilskuddene til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn som skal bidra til næringsliv, tilflytting og utvikle kommunene.	190
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50
Klimatilpasning i kommunene, inkl. rentekompensasjon for investering i vann og avløp	350
Kollektivtransport i fylkene	200
El-ferger i fylkene	200
Økt bostøtte	300

Flyktninger, asyl og integrering

Flyktningkrisen i verden er svært alvorlig. Det er landene i nærområdet som tar imot flest flyktninger og som tar den største belastningen. Stengte grenser i Europa og innstramminger i Norge gjør at det er historisk få asylsøkere som kommer til Norge. Kommunene har både bygget opp kapasitet og kompetanse til å gjennomføre integrering og bosetting. SV mener derfor at vi, i solidaritet med nærområdene, bør ta imot til sammen 5 000 kvoteflyktninger gjennom FN.

Mennesker på flukt, og spesielt barn, er sårbare, også på asylmottak i Norge. Derfor vil SV gi alle barn på asylmottak barnehageplass. I dag er det flere som varsler at de ikke har nok mat på norske asylmottak etter regjeringens kutt i 2015. I et anstendig land skal ingen gå og sulte. Vi vil derfor

øke støtten slik at også de på asylmottak kan kjøpe nok og sunn mat.

Integrering

God integrering forutsetter at de som kommer lærer norsk, får mulighet til å delta i samfunnet og komme i arbeid. SV vil øke satsningen på tiltak som Jobbsjansen som får kvinner ut i jobb, og på frivillige som jobber med integrering. Vi setter også av penger til en satsing mot rasisme. Vi støtter forebygging av radikaliserings og sosial kontroll, blant annet gjennom 20 flere minoritetsrådgivere. Gjennom områdesatsning velger man ut områder som har utfordringer, og løfter bomiljø og tjenester slik at beboerne deltar mer i samfunnet. Dette har hatt stor suksess, blant annet i Groruddalen, og SV satser på dette flere steder i landet.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Ta i mot tilsammen 5 000 kvoteflyktninger gjennom FN-systemet	234
Styrke stønadene asylmottak, inkludert målretting mot barnefamilier	16
Sikre barnehageplass til alle barn på asylmottak	27
20 flere minoritetsrådgivere	22
Økning til Jobbsjansen	30
Områdesatsninger i Oslo, Bergen, Trondheim og Drammen	50

Næring

I løpet av de neste tiår må Norge vri verdiskapingen bort fra det som skaper klimautslipp. Vi må bygge ny næring som ikke forurensar, og som bygger på fornybare kilder. Norsk velferd og velstand er avhengig av at vi klarer dette skiftet. Selv om utfordringen er stor, har vi mulighet til å klare det. Norge har store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og kompetente arbeidere.

SV foreslår å vri virkemidlene bort fra næringer som forurensar og over til næringer som er fremtidsretta. Vi foreslår å øke petroleumsskatten og senke avskrivning av industrimaskiner, for å øke investeringsviljen i landindustrien. Vi vil vri virkemidlene i Innovasjon Norge bort fra petroleum og mot fornybare kilder. Og vi avvikler offentlig finansiert forskning innen petroleum.

Vi forsterker ordninger som ENOVA, Miljøteknologiordningen og øker vesentlig Innovasjon Norges støtte til bioøkonomi. Vi legger til rette for at den verdensledende kompetansen og teknologien i petroleumsnæringen overføres til andre næringer. Med fremveksten av neste generasjons industrideknologi, digitalisering, robotisering og automatisering er det ikke lenger slik at industrien leverer best der det er lave lønnskostnader. Snarere gjør den nye teknologien at land som Norge, med mye kraft og høykompetente arbeidstakere, kan bygge mer industri.

Norge må henge med i digitaliseringen av tjenester og produksjon, og i å tilrettelegge for utvikling av norsk IT-næring. Derfor satser SV på et nytt digitaliseringsprogram i Innovasjon Norge for å legge til rette for digitalisering av staten.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Miljøteknologiordninga	300
Innovasjon Norges program for bioøkonomi	100
Kompetanseoverføring frå oljenæringa til andre næringer	40
Nytt digitaliseringsprogram: Digistat	40
Enova	1 200
Oppstartsstøtte demonstrasjonspark havvind	80
Elferger, tilskudd til fylkene	200
Økning i regionale tilskudd for næringsutvikling i distriktene	413



Transport

Effektiv og miljøvennlig transport er helt avgjørende for at folk skal komme seg rundt i hverdagen og for at Norge skal klare å kutte utslipp og bekjempe klimaendringene. Transportsektoren står for om lag en tredel av alle klimagassutslipp i Norge, og disse skal halveres innen 2030. For å få til dette foreslår SV en radikal omfordeling av samferdselsbudsjettet. Vi bruker over fire og en halv milliard mer på miljøvennlig transport enn regjeringen. Pengene tar vi fra miljøfiendtlige motorveiprosjekter. I tillegg intensiverer vi arbeidet med å fase ut det fossile drivstoffet både på vei, til sjøs og på skinner.

Jernbane til persontransport og gods

SV vil at jernbanen binder byer og landsdeler sammen, som erstatning for firefelts motorveier

og fly. SVs togsatsing gir ca. to milliarder mer til jernbanen. De midlene vil vi bruke på blant annet å planlegge InterCity raskere, elektrifisere Trønderbanen, sette i gang pilotprosjekt med hydrogentog, ta igjen vedlikeholdsetterslepet og å gjøre billettene billigere for studenter. InterCity-strekninger på jernbanen må bygges slik at de kan inngå som del av en framtidig høyhastighetsbane. Nordmenn flyr ti ganger mer enn gjennomsnittet i Europa. SV vil på sikt erstatte flytrafikk mellom de store byene i Norge med lyntog. En ny lyntogutredning med føringer og forutsetninger som er bedre enn den gamle må derfor på plass. Det skjer en massiv økning av antall trailere på norske veier. Godstransport på jernbanen sakker akterut, og fraktselskapene sliter med å få overskudd. Riksrevisjonen har påpekt at

stortingets mål om å få gods fra vei til bane ikke blir nådd med de rammebetingelsene som eksisterer. Sammen med flere andre tiltak lanserer vi en ny støtteordning for gods på bane. Det er viktig for klima og for trafikksikkerhet.

Øvrig kollektiv, sykkel og gange

Norske byer og tettsteder må bli mindre bilbaserte og mer framkommelige og trivelige for folk. Færre skal trenge bilen til jobb, barnehage og skole. Da må satsingen på kollektivtrafikk, sykkel og gange trappes kraftig opp. SV vil at staten øker støtten til store kollektivinvesteringer. I tillegg vil vi utvide statens tilbud om byvekstavtaler og kollektivstøtte til flere byer. Totalt vil SV øke støtten til kollektivtiltak med 1,7 milliarder kroner. Dessuten vil SV ta et kraftgrep for sykkelveier både på riks- og fylkesveier. SV prioriterer 400 mill. kroner ekstra til dette.

Elektrisk transport på alle felt

Selv med en storstilt kollektivsatsing, vil mange fremdeles trenge bil. Elektriske biler har etter hvert stor rekkevidde og kommer i så mange varianter, at de er reelle alternativer både som privat- og varebil. SVs mål er at ni av ti nye biler

som selges i 2021 er nullutslippsbiler, og med forslagene vi presenterer her vil vi være i rute for å nå dette målet. Vi vrir bilavgiftene slik at det lønner seg å velge utslippsfritt, og vi setter av penger til å bygge flere ladestasjoner, særlig i borettslag og sameier. Elektrisk drevne ferger er også på full fart inn i trafikk i Norge, og det samme gjelder elektriske lastebiler og anleggsmaskiner. Gjennom regler, avgiftspolitik og støttetiltak, vil SV fremskynde omstillingen av hele transportsektoren mot nullutslipp. SV vil blant annet kompensere fylkeskommunene for de økte utgiftene en overgang til nullutslippsferger innebærer. Dette gjøres gjennom øremerkede midler i kommunebudsjettet.

Trygge bruksveier og bredbånd til alle nye motorveier skaper mer privatbilisme og økte klimagassutslipp, og de er arealkrevende og dyre. I tillegg til å prioritere kollektivtransport i hele landet, vil SV satse på utbedring av eksisterende vei og trafikksikring av riks- og fylkesveier i distriktene. Rask nettilgang for alle er viktig for bosetting og næringsutvikling overalt i landet. Derfor vil SV trappe opp støtten til bredbåndutbygging.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Øke støtten til kollektivtransport i store og mellomstore byer	900
Økt statens andel til 70 prosent på Bybanen i Bergen, Metrobuss i Trondheim og Fornebubanen i Oslo	615
Øke rabatten for ungdom på kollektiv og tog	300
Bygge flere og bedre sykkelveier	400
Jernbanesatsning, inkludert InterCity og økt støtte til gods på bane	1 500
Bygge ut bredbånd i distriktene	100
Støtte overgangen til elektriske ferger	200



Justisdept/Kent Inge Olsen (CC BY-NC 2.0)

Justis

SV vil skape et trygt samfunn, hvor alle har like rettigheter og alle har lik tilgang på rettsvesenet om de opplever urettferdighet eller å bli offer for kriminalitet.

Norsk kriminalitet er i endring. Det blir mindre vinningskriminalitet, narkotika, og vold i det offentlige rom. Men det er en stor økning i anmeldelser av vold og mishandling i nære

relasjoner. Dette er forbrytelser som i hovedsak rammer kvinner og barn. SV vil prioritere penger til bedre beskyttelse mot vold, overgrep og seksualforbrytelser. Vi vil utjevne økonomiske og sosiale forskjeller i justispolitikken og sørge for at alle har like sjanser i rettssystemet. Og vi vil gjenreise kriminalomsorgen, så flere blir gode samfunnsborgere etter soning.

Politi

Politiet mangler kapasitet og evne til å prioritere det nye kriminalitetsbildet. Altfor mange blir utsatt for voldtekt og overgrep uten at politiet klarer å oppklare sakene. SV vil ha et taktskifte i etterforskningen av slike saker, gjennom øremerkede ressurser og økt kapasitet i alle politidistrikt. Vi vil også styrke ordningen med Barnehus.

Domstolene

Norske domstoler har de siste årene fått redusert kapasitet som følge av regjeringens osthøvelkutt som følge av den såkalte ABE-reformen. Dette fører til at domstolene blir en flaskehals. Det er allerede eksempler på at ofre ikke får saken sin avklart, og tiltalte må sitte lenge i varetekt. Dette svekker rettsikkerheten. SV mener det ikke skal kuttes i drift, og vil styrke bevilgningen til domstolene.

Kriminalomsorg

Over de siste årene har fengslene fått kraftige budsjettkutt. Dette går ut over kriminalomsorgen, svekker rehabiliteringen av innsatte, og forverrer arbeidsforholdene til ansatte. Det er blitt flere voldsepisoder, mer innlåsing og isolasjon av innsatte. Rehabilitering forhindrer ny kriminalitet, og SV har derfor satt av 100 mill. til fengslene for å styrke bemanningen.

Fri rettshjelp

Alle skal ha tilgang til rettssystemet og få hjelp når de trenger det for å ivareta sine rettigheter. SV prioriterer derfor en økning til fri rettshjelp for å sikre gode nok advokater, samt å prisjustere inntektsgrensene slik at det ikke er færre som får rettshjelp.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Sikre flere tilgang til fri rettshjelp	129
Økte driftsmidler for sikrere og bedre fengsler	100
Opprette grupper i politiet som jobber med hatkriminalitet	20
Opprette grupper i politiet som jobber med vold i nære relasjoner, og økning til Barnehus	35
Sikre forsvarlig drift av domstolene	40
Styrke Økokrims arbeid med økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet	10



Kultur

Kultur gjør livet rikere, skaper fellesskap og utfordrer oss i hverdagen. Et bredt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta, krever at vi har gode, langsiktige og forutsigbare ordninger for dem som lager, formidler og opplever kunst og kultur. Hvor du bor i landet, eller hvor stor lommeboka di er skal ikke avgjøre tilgangen til gode kulturopplevelser eller muligheten til å være utøvende kunstner.

For å sikre et kulturliv for alle basert på kvalitet, foreslår vi å øke kulturbudsjettet betraktelig og trapper opp til målet om å bruke en prosent av statsbudsjettet på kultur.

Sats på bibliotekene

Folkebibliotekene er den offentlige tjenesten som brukerne er mest fornøyd med, og de siste årene har vi sett stor utvikling og nyskaping hos

bibliotekene. Samtidig er det store forskjeller på tilbudet i landet, og mange biblioteker sliter med nok midler til drift og innkjøp. SV foreslår derfor også i år at det settes av en mrd. til bibliotekene over fem år, og setter av 250 mill. til et bibliotekløft, som første år i en satsing over fem år.

Mediemangfold og ytringsfrihet

Vi er inne i en tid der det stadig lanseres nye plattformen å ytre seg på, og kampen om virkelighetsbeskrivelsen blir stadig viktigere. I et slikt landskap er det avgjørende at vi sikrer mediemangfoldet og en sterk og uavhengig presse. SV styrker derfor pressestøtten, tiltak for å bevare lokalavisene, og prioriterer gravende journalistikk og kritisk presse.

En trygg og sikker inntekt for kunstnere
Et samfunn med et bredt og mangfoldig kulturliv krever at det er mulig å leve som kunstner. Uten noen til å produsere kunsten, vil kulturlivet stagnere. Vi øker satsene for kunstnerstipend, honorarer og vederlag, og foreslår en rekke nye. Vår satsing på nasjonale, regionale og lokale kulturinstitusjoner er avgjørende for at det finnes jobber for kunstnere, og vi satser også på å

utvide og etablere nye ordninger som sikrer mer forutsigbarhet for frilansere.

Gode kulturopplevelser for alle

Alle skal ha tilgang på gode kulturtilbud, og det må bli enklere å drive lokale kulturtilbud og -organisasjoner. Vi styrker den kulturelle grunnmuren gjennom en kraftig økning i tilskuddet til Norsk kulturfond. Vi fordeler de friske midlene til satsninger på teater, visuell kunst, litteratur, musikk, film, dans og festivaler – både i det frie feltet, den frivillige kulturen og de etablerte institusjonene. Vi foreslår også en ordning som sikrer barn og ungdom billig tilgang på kulturtilbud.

Frivilligheten bygger landet

Frivilligheten er en grunnstein i samfunnet, og de utallige dugnadstimene som legges ned i hele landet løfter samfunnet videre. Gjennom opptrapping til full momskompensasjon for frivillige organisasjoner og gjennom økte midler til kulturtiltak for barn og unge, legger vi til rette for fortsatt høy grad av frivillig arbeid.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Nasjonalt bibliotekløft	250
Ytringsfrihet og mediemangfold	49
Styrke kunstneres økonomi	84
Styrke frivilligheten og øke merverdiavgiftskompensasjon til frivillige	90
Museum og kultursentre	86
Kirker og kulturminner, inkludert bevilgninger over miljøbudsjettet og redningsaksjon for Vikingskipmuseet	94



Et nasjonalt forsvar

SV ønsker et sterkt nasjonalt forsvar med balanse mellom forsvarsgrenene. Kampflykjøpet er blitt rådyrt, og fortrenger andre satsinger i Forsvaret. SV vil ha en styrket landmakt og øker midler til drift og investeringer i Hæren som regjeringen har utsatt. Vi vil også styrke sjøforsvaret og kystvakten, blant annet med flere seilingsdøgn i nord, fordi det er sentralt for suverenitetshevdelse og beredskap i Nord-Norge og de store havområdene våre. Vi øker også bevilgningene til Cyberforsvaret.

Færre dyre kampfly

SV vil gå i mot en ny bestilling av seks nye kampfly. Norge trenger et forsvarlig flyvåpen for å hevde suverenitet i våre store havområder og sikre god

beredskap. Men vi trenger ikke 52 fly. Kjøpet av F-35 fortrenger mulighetene for en ordentlig satsing på de andre forsvarsgrenene. En ansvarlig forsvarspolitik for framtida må innebære å kjøpe færre fly, til fordel for landmakt og sjøforsvar.

Et uavhengig forsvar

Nedprioriteringen av sjøforsvaret og landforsvaret gjør at vi blir mer avhengig av USA. Basepolitikken har tjent Norge godt og bidratt til lav spenning i en tid med opprustning. SV er mot utstasjoneringen av amerikanske soldater på norsk jord. Et norsk forsvar skal forsvare Norge, ikke delta i NATOs kriger i utlandet. Vi vil hente soldater hjem fra Irak, Syria, Jordan, Afghanistan og Baltikum.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Sjøforsvaret	150
Kystvakten	150
Hæren	500
Cyberforsvaret	50
Beholde fem fullverdige korps i Forsvarets musikk	15



Internasjonal solidaritet

Verden har nok ressurser. Problemet er skjev fordeling av makt og rikdom. Vi må bruke utviklingspolitikken strategisk på tiltak som motvirker global ulikhet. SV øker bistandsbudsjettet til litt over en prosent av brutto nasjonalinntekt og satser på tiltak mot global ulikhet, på humanitært arbeid og fredsarbeid, kvinners rettigheter og en global klimamilliard.

En milliard for internasjonal miljøsolidaritet

FNs klimapanel ga oss nylig en alvorlig påminning: Vi styrer mot minst tre grader global oppvarming.

Det vil gjøre verden farligere for alle. Samtidig rammer klimakrisen de fattigste hardest, selv om de har bidratt minst til problemet. Regjeringens forslag til budsjett mangler en storstilt satsing på å bekjempe klimakrisen og på beskytte oss mot de farlige klimaødeleggelser som allerede har startet. SV satser på klimabistand, klimatilpasning, skogpenger og fornybar energi.

Kamp mot global ulikhet

Ekstrem fattigdom er i ferd med å bli utryddet. Men ulikheten øker fortsatt. 50 prosent av den totale økonomiske veksten siden 1980 har tilfalt

kun én prosent av de aller rikeste. Elitene gjemmer sine verdier i skatteparadiser, samtidig som utviklingsland går glipp av store verdier og trenger hjelp til å øke sine skatteinntekter. SV mener at vi trenger en aktiv og progressiv politikk for å bekjempe ulikhet i verden. Derfor styrker vi Skatt for Utvikling-programmet. Vi styrker også arbeid i FN som omhandler gjeld, arbeid for en konvensjon mot skatteparadiser og kapitalflukt og ILOs arbeid med å skape et regulert arbeidsliv for arbeidstakere i hele verden. Et fritt organisasjonsliv er avgjørende for å få til fordeling. Sterke sivilsamfunn hever stemmen på vegne av de som ikke har makt og penger, og gjør at også de fattige og marginaliserte blir hørt. SV vil øke støtten til sivilsamfunnet, som har stått på stedet hvil i lang tid tross gode resultater.

Norge må bli en pådriver i nedrustningsarbeid

Norges viktige rolle som pådriver for nedrustning og det humanitære initiativet mot atomvåpen er neglisjert av Regjeringen. SV vil trappe opp Norges arbeid for en atomvåpenfri verden, og gjenopprette støtten til fredsorganisasjonene.

Humanitært arbeid

Den humanitære situasjonen i verden er svært utfordrende, og rekordmange er på flukt. I møte med de største krisene er de humanitære organisasjonene og FN underfinansiert. SV øker humanitærbistanden. Vi svarer også på Trumps kutt i skole- og helsetjenester til palestinske flyktninger med en økning til UNRWA.

En feministisk utviklingspolitikk

Kvinneres rettigheter er under økende press i hele verden. Den amerikanske presidenten Donald Trumps såkalte munnkurvregel gjør at organisasjoner som arbeider med abort, og seksuell og reproduktiv helse, må slutte med det eller miste pengestøtte. Kvinneorganisasjoner er allerede underfinansiert. SV vil øke kvinnebistanden både gjennom sivil samfunn og FN, øremerke penger til tiltak for kvinners rettigheter og organisasjoner som bekjemper vold mot kvinner og tiltak for god seksualundervisning, og opprette et eget globalt fond som kvinne-organisasjoner i hele verden kan søke penger fra.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
En milliard for internasjonal miljøsolidaritet	1 000
Skatt for utvikling	120
Økt støtte til sivil samfunn	100
Internasjonalt arbeid for kvinners rettigheter	250
Støtte til palestinske flyktninger som følge av Trumps kutt i bistand til Palestina (UNRWA)	70
Nedrustning og fredsarbeid	50



Barn, familie og likestilling

Alle barn skal være en del av fellesskapet. Den beste investeringen et samfunn kan gjøre, er å sikre at barn får en trygg og god oppvekst. En god barndom har betydning for hele livet, og setter spor over flere generasjoner. Derfor har SV i dette budsjettet en tydelig satsning for at færre barn skal vokse opp i fattige familier, og et nytt løft for barnevernet.

Kvinnebevegelsen har kjempet frem viktige seire, men fortsatt gjenstår kampen for likelønn, rett til heltidsstilling og et samfunn fritt for overgrep og seksuell trakassering. Kjønn- og seksualitetsmangfold gir økt frihet for alle, og en mer rettferdig fordeling av makt og muligheter mellom menn og kvinner. SV styrker dette arbeidet i statsbudsjettet.

Kamp mot fattigdom for barnefamilier

Stadig flere barn vokser opp i fattige familier i Norge. I dag gjelder dette over 100 000 barn. Dette er en av de verste konsekvensene av de økende forskjellene. Å vokse opp i fattigdom i Norge handler om ikke å ha mulighet til å delta på lik linje med andre barn. Risikoen for å falle utenfor er større for barn fra lavinntektsfamilier. Et av de mest treffsikre tiltakene for å få barnefamilier ut av fattigdom, er økt barnetrygd. Barnetrygden har stått stille i over tjue år. I samme periode har prisene steget med over 50 prosent. SV foreslår en kraftig opptrapping av barnetrygden, hvor den skal trappes opp til 1996-nivå i løpet av fem år. Det første året foreslår vi å øke barnetrygden med 1 200 kroner i året, innføre

søskentillegg og øke barnetrygden særlig for de mest vanskeligstilte enslige forsørgerne. I tillegg til dette foreslår vi blant annet en kraftig økning i bostøtten, og fjerne kommunenes mulighet til å trekke barnetrygd fra ved beregning av sosialhjelp.

Likestilling

SV har tatt initiativ til økt innsats for likelønn mellom kvinner og menn, retten til heltidsstilling og har bidratt til et mer likestilt familieliv. Vi vil gi fedre selvstendig uttaksrett til foreldrepermisjon ved fødsel, og starter med de ukene som er forbeholdt far (fedrekvoten). Vi prioriterer også likestillingskampen med økte midler til blant annet likestillingssentrene og kvinneorganisasjonene. I tillegg tar vi kampen for kjærlighet og mangfold gjennom økte midler til LHBTI-organisasjoner.

Innsats mot vold og overgrep

Det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker lever med vold, overgrep og trusler. Vi må ta et krafttak for krisesentrene og styrke støtteapparatet for kvinner som trenger hjelp. Gjennom økt støtte til relevante organisasjoner og fagmiljøer, vil vi bekjempe alle former for vold, overgrep og seksuell trakassering. Vi vil

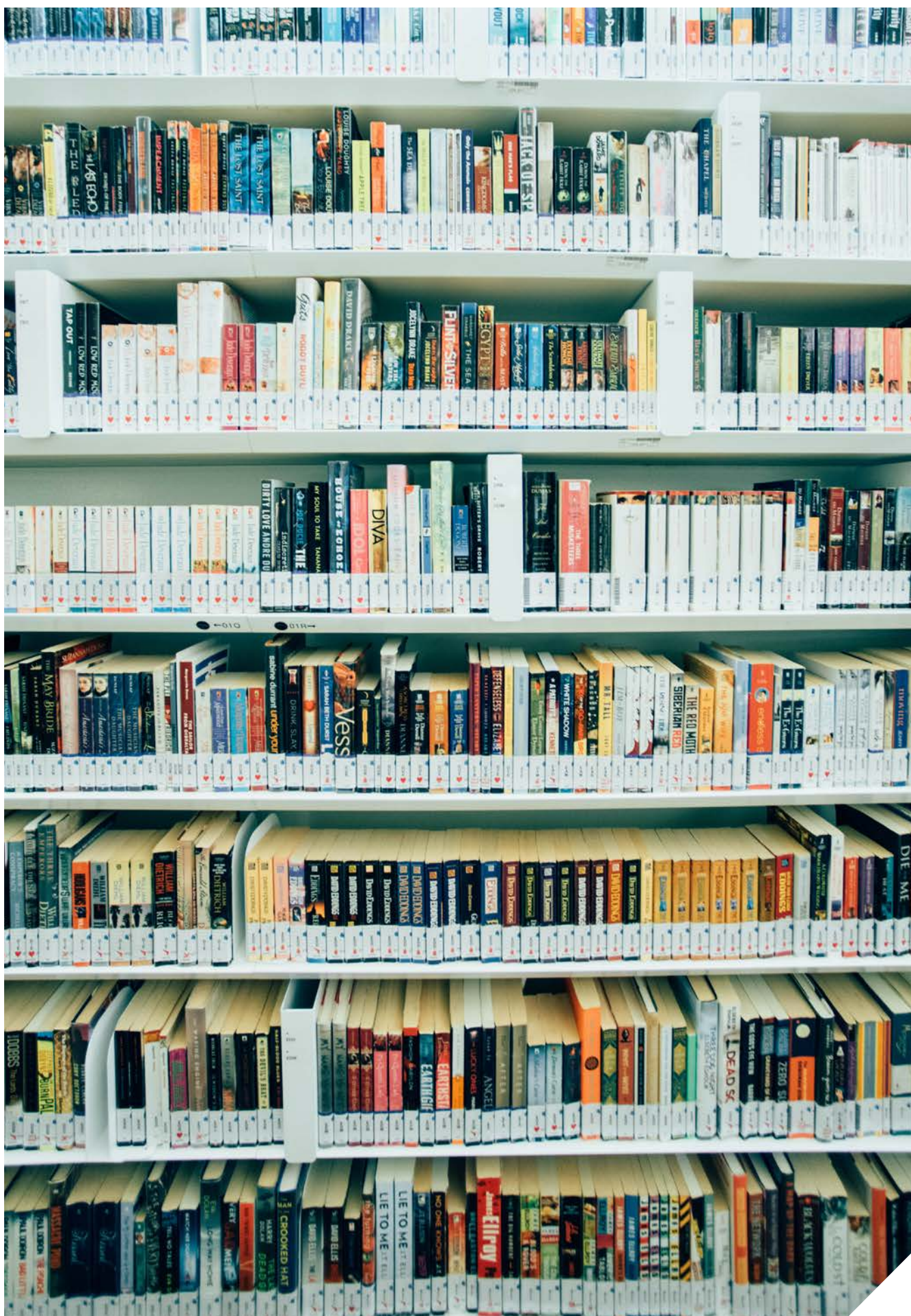
blant annet ha tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Vi vil også innføre et lavterskeltilbud hos Diskrimineringsnemnda i saker om seksuell trakassering, og styrke bemanningen hos Likestillings- og diskrimineringsombudet.

Trygghet for barn og unge – barnevernsløft

Å beskytte utsatte barn er et av fellesskapets viktigste oppdrag. Barn som er utsatt for vold, overgrep, omsorgssvikt eller andre vonde opplevelser, må få stabilitet, forutsigbarhet, faglighet og trygg omsorg. Derfor trenger vi et barnevern som handler om å beskytte barn, ikke om å tjene penger. For å redusere bruken av kommersielle barnevernstjenester må vi styrke det kommunale og statlige barnevernet.

SV foreslår en kraftig nasjonal satsning – Barnevernsløftet 2 – som sikrer økt kompetanse og flere barnevernspedagoger med tid til å se og følge opp hvert enkelt barn og deres familier. Dette er nødvendig for å sikre at barn og ungdom får hjelp tilpasset deres individuelle forutsetninger og behov. Ungdom skal dessuten ha rett til ettervern fram til de fyller 25 år.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Økning av barnetrygden: Økes med 100 kr/mnd, det innføres søskentillegg fra og med barn nr. 3 på 265 kr/mnd, målrettede økninger til vanskeligstilte enslige forsørgere. (Innføring 1. mars. Helårseffekt på 1 900 mill. kroner.)	1 637
Styrking av kommunalt barnevern	230
Styrking av statlig barnevern	50
Selvstendig uttaksrett for fedre	60
Krafttak for krisesentrene	30
Avskaffe kommunenes mulighet for å trekke barnetrygd fra sosialhjelp	410
Øke bostøtten	300



Høyere utdanning og forskning

Skal vi ha sterke forsknings- og utdanningsinstitusjoner, må ansatte og studenter ha gode betingelser. Derfor øker vi basisbevilgningen til universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. Dette øker studiekvaliteten og gir institusjonene økt handlingsrom og tillit.

Alle skal ha lik rett til utdanning. En forutsetning for det er at studentene har trygge rammer for studiene. Derfor foreslår SV å øke studiestøtten til 1,3 G og satse på arbeid for psykisk helse blant studenter. I tillegg går vi imot regjeringens forslag om å endre stipendordningen for studenter.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Øke studiestøtten til 1,3 G	132
Økt basisfinansiering av høyere utdanning	200
Gå mot regjeringens firkantete forslag om at stipend blir omgjort til lån hvis grad ikke blir fullført	255
3000 flere studentboliger, 800 mer enn regjeringens forslag	54



Vedlegg

Vedlegg 1

Skatter og avgifter

Alle beløp i mill. kroner. Alle beløp er sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett 2019.

Skatt

Sak	Påløpt	Bokført	Kapittel	Post
Skatt				
Formuesskatt - Satsen økes til 1,1 prosent - Verdsettelsesrabatten for aksjer og driftsmidler fjernes - Bunnfradraget reduseres til 1,2 mill. kroner - Det innføres en tilleggssats på 0,2 prosent på formue over 20. mill. kroner.	11 280	9 024	5 501	70
Gjeninnføre fordelsbeskatning på bolig og fritidseiendom: Bunnfradrag på 2 mill. kroner, sats på 3 promille	2 130	1 704	5 501	72
Endring skatt: Skattesats opprettholdes på 23 prosent. Personfradraget økes til 68 000 kroner. Minstefradraget økes til 48 prosent. Utbytteskatten økes slik at effektiv skattesats blir 35 prosent. Trinnskatten: -Trinn 1 og 2 holdes på 2018-nivå, og innslagspunktene økes til henholdsvis 200 000 og 300 000 kroner. -Trinn 3 og 4 økes med 3 prosentpoeng ift. 2018-nivå, og innslagspunktene beholdes nominelt på 2018-nivå. -Det innføres et nytt trinn 5 på inntekt over 1,5 mill. kroner med sats på 27 prosent.	3 850	3 080	5 501	70 og 72
Følgeendringer selskapsskatt av å beholde skattesats på 23 prosent	2 000	0	5 501	74

Skattefritak for arbeidsgiverfinansiert månedskort. Anslagsvis 2 mrd. kroner i økte inntekter for kollektivselskapene	-2 500	-2 000	5 501 og 5 700	
Naturressursskatt på vindkraftverk etter samme modell som for vannkraftverk. Inntektene går til kommuner og fylkeskommuner.	-30	-30	5 501	72
Gjeninnføre skattefritak på sluttvederlag	-73	-61	5 501 og 5 700	
10 pst. ekstra startavskrivninger for nyanskaffelser av, og påkostninger på, driftsmidler i saldogruppe d (maskiner, inventar mv.)	-1 840	-310	5 501	74
Avvikle ordningen med såkalt skatteinsentivordning for langsiktig investering i oppstartsselskap	330	260	5 501	72
Avvikle skattefavorisert individuell sparing til pensjon	260	210	5 501	72
Øke fagforeningsfradraget til 6000	-490	-392	5 501	72
Økt jordbruksfradrag: Satsen økes til 40 prosent, bunnfradrag økes til 80 000 og øvre grense økes til 200 000	-100	-80	5 501	72
Økt fiskerfradrag: Øke sats til 35 prosent og øke øvre grense til 180 000	-40	-32	5 501	72
Økt sjømannsfradrag: Sats økes til 35 prosent og øvre grense økes til 100 000	-60	-48	5 501	72
Økt minstefradrag i pensjonsinntekt: Sats økes til 38 pst. og øvre grense økes til 87 000	-700	-565	5 501	72
Gå mot å lukke ordningen med skattebegrensning ved liten skatteevne for nye brukere	0	-15	5 501	72
Reversere endringene i pendlerfradraget for kost og losji som ble gjort i statsbudsjettet 2018	-800	-640	5 501	72
Fritak for skatt og arbeidsgiveravgift for arbeidsgivers betaling av ansattes trening	-310	-250	5 501	72
Skattefradrag for klimatiltak i bolig på 50 000 kroner (ENØK og fornybar)	-630	-500	5 501	72
Sum skatter	12 276	9 355		

Avgifter				
Beholde elavgift på 2018-nivå	650	490	5 541	70
Øke CO ₂ -avgiftene med 50 prosent, tilsvarende 762 kroner per tonn CO ₂	3 693	3 358	5 543	70
Øke veibruksavgiften bensin med 25 øre	220	200	5 538	70
Øke veibruksavgiften diesel med 50 øre	1 250	1 150	5 538	71
Mer miljøvennlig engangsavgift: -nytt utslippsintervall på 0-25 g CO ₂ -alle øvrige knekkpunkter nedjusteres med 10 gram - over 185 gram: satsen økes med 20 prosent - 115-185 gram: satsen økes med 20 prosent - 85-115 gram: satsen økes med 15 prosent - 60-85 gram: satsen økes med 15 prosent - 25-60 gram: CO ₂ -fradrag settes til 1000 kr/g. - Under 25 gram: fradrag økes til 2000 kr per gram.	2 500	2 300	5 536	71
Øke NO _x -komponenten i engangsavgiften med 200 kr per mg/km	660	600	5 536	71
Starte avvikling av rabatten i CO ₂ -komponenten for alle lette varebiler (grønne skilter). Rabatten halveres.	1 500	1 400	5 536	71
Høyest mulige vekstrabatt for ladbare hybrider reduseres fra dagens 23 % til 20 %	160	150	5 536	71
Halvere unntaket veksthusnæringen har for naturgass og LPG	10	9	5 543	70
Reversere merverdiavgift lav sats fra 12 til 10 prosent. Gjelder bl.a. kollektivtransport og reiseliv.	-700	-530	5 521	70
Reversere økningen i produktavgiften på alkoholfrie drikkevarer tilbake til 2017-nivå	-850	-780	5 556	70
Øke lav sats (Norge og EØS) til 90 kroner	245	215	5 561	70
Øke høy sats (flyvninger over 2500 km) til 300	125	110	5 561	70
Sum avgifter	9 463	8 672		

Forslag under strek (går til oljefondet og kan ikke brukes til inndekning av utgifter)

Sak	Påløpt	Bokført
Avskaffe leterefusjonsordninga	9 000	0
Øke CO ₂ -avgiften på sokkelen til 1500 kroner per tonn CO ₂	2 090	1 045
Redusere/fjerne friinntekta	3 210	1 605

Balanse, bokførte endringer.

Endring av skatter og avgifter	18 027
Økte utgifter	15 800
Mindreforbruk oljepenger	2 227

Vedlegg 2

Prioriteringer

Alle beløp er sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett 2019. Alle beløp i mill. kroner.

Rammeområde 1: Statsforvaltning

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Prisjustering av tilskudd til de politiske partiene	12	577	70
Inndekningsforslag	-44,8		
Sum rammeområde 1	-32,8		

Rammeområde 2: Familie og forbruker

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Seksuell trakassering og overgrep			
Nasjonal holdningskampanje mot voldtekt retta mot unge	10	840	21
Bedre finansiering incest- og voldtektsenter	10	840	61
Krafttak for krisesenterne	20	840	70
Voldsforebygging	5	840	70
Program mot seksuell trakassering	12,5	846	21
Lavterskeltilbud seksuell trakassering – Diskrimineringsnemnda	5	870	1
Drift av Fellesskap mot seksuelle overgrep	1,4	840	70
Fordeling og fattigdom			
Øke barnetrygden med 100 kroner, til 1070 kr/mnd. Fra 1. mars	1 250	845	70
Innføre søskentillegg på 25 pst. fra og med barn nr 3, med et tak på maks 3 søskentillegg per familie. Tillegg på 265 kr/mnd. Fra 1. mars	347	845	70

Utvide småbarnstillegget til også å gis til enslige forsørgere med barn mellom 3 og 18 år, som kvalifiserer til dagens tillegg for barn under tre år.	33	845	70
Øke småbarnstillegget for enslige forsørgere for barn 0–3 år med 50 pst.	7,4	845	70
Barnevern			
Styrke tryggheten for ansatte i barnevernet	3	854	21
Økt støtte til Landsforeningen for barnevernens barn	4,5	854	71
Økt bemanning kommunalt barnevern	230	854	60
Styrket statlig barnevern	50	855	1
Begynne å overføre omsorgen til de enslige mindreårige asylsøkerne fra utlendingsmyndighetene til barnevernet. Fordeles på flere poster.	77,5	Flere	
Likestilling			
Tilskudd likestilling, inkludert Norges kvinnelobby	10	871	70
Forskning på diskriminering av skeive	5	873	50
Tiltak mot sosial kontroll	5	858	1
Styrke Likestillings- og diskrimineringsombudet	5	873	50
Tilskudd til FRI	5	871	72
Tilskudd Skeiv verden	1,5	871	72
Tilskudd til Skeiv ungdom	1,2	871	72
Styrke likestillingssentrene	15	871	73
Foreldrepermisjon			
Utvidet foreldreperm for premature barn	0	2 570	70
Selvstendig uttaksrett fedrekvote	60	2 530	70
Annet			
Økning for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner, bl a LNU	5	846	70
Drift av BUA-utstyrssentral	1	840	61
Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	10	846	60
Inndekningsforslag	-900		
Sum rammeområde 2	1 290		

Rammeområde 3: Kultur

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Nasjonalt bibliotekløft			
Kompetanseutvikling for bibliotekene	30	326	77(ny)
Nasjonalt digitalt mediebudsjett for bibliotekene	20	320	55
Kunstnerøkonomi			
Styrke assistentordningen for kunstnere	5	321	50
100 nye hjemler kunstnerstipend	30	321	73
Arbeidsstipend og honorarprøveordning for kuratorer	3	321	73
Garantiinntekt og langvarig stipendøkning	5	321	74
Økning vederlagsordning forfattere	5	321	75
Utvide og gjøre utstillingshonorar for visuelle kunstnere permanent	10	321	75
Tilskudd til utstillingsvederlag for kunstnere som verk til visningssteder	10	321	75
Økte honorarer for musikkensembler og kor	5	321	75
Styrke Skuespiller- og dansealliansen	5	323	78
Utrede opprettelse av musikkallianse for å styrke musikeres rettigheter	1	323	78
Tilskudd nye utgifter ved utvidelse av privatkopieringsordningen	5	337	70
Ytringsfrihet og mediemangfold			
Øke mediestøtten	20	335	71
Styrke innovasjonsordningen til lokalaviser	9	335	71
Indeksøkning samisk dagspresse	2	335	75
Støtteordning for gravende journalistikk	8	335	72 (ny)
Støtteordning for likestillingstiltak på kulturfeltet	10	335	76 (ny)
Styrke Norsk Kulturfond			
Styrke Norsk Kulturfond, til egen fordeling av kulturfondet på postene litteraturformål inkludert innkjøpsordningen, allmenne kulturformål, kulturvern inkludert immaterielt kulturvern, økt støtte til musikkfestivaler, arrangørstøtte for musikk, scenekunstformål og visuell kunst	115	320	55

Øremerket satsing på kunstkritikk under Norsk Kulturfond	8	320	55
Ny basisfinansieringsordning for visuell kunst	5	320	55
Kultur og aktiviteter for barn og unge			
Nasjonal støtteordning til aktivitet- og kulturtilbud barn og unge	30	325	73 (ny)
Museumsrabatt for barn og unge	15	328	75 (ny)
Styrke frivilligheten			
Forsterke merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	80	315	70
Støtte til LNU Kultur og annen frivillighet for barn og unge	5	315	72
Styrke Frivilligsentralene	5	315	78
Språk og litteraturtiltak			
Tilskudd til Norges Døveforbunds kulturaktiviteter	2	326	73
Landssammenslutningen for nynorsk kommuner ved nynorskavisene Framtida.no og Framtidajunior.no	1,2	326	73
Nynorskrobot i Nynorsk pressekontor	1	326	73
Reversere kutt til Kristent Arbeid Blant Bilnde (KABB)	2	326	78
Norsk forfattersentrum	2	326	78
Leser søker bok (flyttet fra Kulturrådet)	6,6	326	78
Foreningen !les (flyttet fra Kulturrådet)	4,8	326	75
Nynorsk avissenter	0,35	335	73
Filmproduksjon og formidling			
Styrking av konsulentordningen for ikke-kommersiell film	5	334	1
Økt støtte til filmfestivaler	5	334	1
Teksting av dubbet barnefilm	0,4	334	21
Styrke filmfondet	20	334	50
Internasjonalt Samisk Filminstitutt	5	334	78
Øke støtten til regionale filmsentre	5	334	73
Øke støtten til regionale filmfond	10	334	73
Ta igjen for vedlikeholdsetterslep på Filmparken på Jar	4	334	78

Museum og kultursentre			
Senja naturhus og museum	2	328	70
Midt-Troms museum	2	328	70
Fullføring av Bååstedet-prosjektet over to år, tilbakeføring av samisk kulturarv	6	328	70
Nynorsk kultursentrum, Vinje-senteret, drift og utstilling	1,8	328	70
Kistefos-museet	2	328	78
Opera- og kulturhus i Kristiansund	20	328	78
Regionale prosjektmidler for visuell kunst	10	328	78
Forprosjekt Nøstetangen	2,5	328	78
Norsk skogfinsk museum	5	328	78
Drift og vedlikehold av Hestmanden	4,7	322	70
Styrke region- og distriktsopera	10	323	73
Beaivváš nytt bygg	8	323	73
Ny støtteordning for fri dans- og scenekunst (for aktører som Stella Polaris, Studium Actoris, Grenland friteater m.flr. og viderekomne dansekompanier)	8	323	74 (ny)
Norwegian Arts Abroad	4	328	78
Nasjonale og regionale institusjoner			
Styrke nasjonale institusjoner	40	323	70
Styrke regionale institusjoner	15	323	71
Økning til Avant Garden	1	323	78
Østfoldteateret	5	323	78
Det norske Blåseensembelet	3	323	78
Regionale kompetansesentre for dans	10	323	78
Styrke en sjangernøytral Musikkutstysrordning	20	323	78
Teksting av teater	0,4	325	78
Norsk Publikumsutvikling	1,5	325	78
Norsk kulturforum	1	325	78
Arkiv			
Utviklingsmidler til private arkiv	3	329	78
Digitalt arkiv for scenekunst (Sceneweb.no)	0,5	329	78

Kirke- og kulturminnevern			
Støtte til musikk og scenekunst i kirkene	2,5	340	70
Inndekningsforslag	-13,1		
Sum rammeområde 3	696,15		

Rammeområde 4: Utenriks

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kamp mot global ulikhet			
Skatt for utvikling	120	161	72
Nyvinnsarbeid på gjeldsfeltet gjennom UNCTAD	5	172	73
Støtte til sivil samfunn	100	170	70
Støtte til FNs skattekomite for arbeid mot en konvensjon mot skatteparadis	5	161	72
Støtte til ILOs arbeid for et regulert arbeidsliv	5	151	74
Klima og miljø			
Fornybar energi	300	162	72
Det grønne fondet, støtte til klimatilpasning i fattige land	200	163	70
Klimatilpasning i jordbruket	150	162	71
Tiltak mot miljøkriminalitet: Tjuvfiske	25	151	71
Tiltak mot miljøkriminalitet: Ulovlig hogst	25	151	71
Humanitær bistand			
Støtte til palestinske flyktninger som følge av Trumps kutt i bistand til Palestina	70	159	70
Økt støtte til humanitært arbeid	50	150	70
Nedrustning			
Ny post: Arbeid med kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning, Norges arbeid med det humanitære initiativet mot atomvåpen	40	151	71
Ny post: Opplysningsarbeid for fred, støtteordningen gjenopprettes og styrkes	10	151	71

Kvinneres rettigheter			
Utlysning av egne midler til små og mellomstore kvinneorganisasjoner	80	164	70
Øremerket innsats mot vold mot kvinner	50	164	70
Øremerket innsats for helhetlig seksualundervisning	50	164	70
UN Women	10	164	71
Arbeid for kvinners rettigheter gjennom FNs befolkningsfond UNFPA	60	164	72
Kultur			
Kultur og næringsfremme	15	115	70
Inndekningsforslag	-1 181		
Sum rammeområde 4	189		

Rammeområde 5: Justis

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kriminalomsorg			
Økt midler til drift i fengslene for å sikre flere ansatte, bedre rehabilitering og tryggere omgivelser.	100	43	1
Bevare fengselsavdelingen på Osterøy også i 2019	12,3	430	1
Opptrapping for hjelp til psykisk syke i fengsler med opprettelsen av ressursteam i flere fengsel, og utvidet tid til helsepersonell	20	430	1
Politi			
Opprette grupper i flere politidistrikt som arbeider spesifikt mot hatkriminalitet	20	440	1
Opprette grupper i flere politidistrikt som arbeider spesifikt med vold i nære relasjoner	20	440	1
Øke satsningen på Barnehus for å få gjennomført flere avhør av barn og andre som trenger tilrettelegging	15	440	1
Øremerkede midler til Økokrim for å bekjempe økonomisk- og miljøkriminalitet	10	440	1

Fri rettshjelp			
Begynne opptrapping på fri rettshjelp. Øke reisegodtgjørelse til advokater og sakkyndige slik at de som bor i distriktene også får reell tilgang på fri rettshjelp.	34,6	470	1
Prisjustere inntektsgrensene for hvem som kan få fri rettshjelp	129	470	1
Annet			
Styrke tilskuddsordning til kommuner for forebygging av radikalisering	5	474	60
Sørge for at domstolene har tilstrekkelig ressurser til nok dommere, teknisk utstyr og andre investeringer	40	410	1
Styrke Gatejuristens prosjekt om Ung Økonomi	0,4	470	72
Styrke ROSA-prosjektet	4	440	70
Øke tilskudd til organisasjoner innenfor kriminalomsorgen til blant annet Røde Kors Nettverk etter soning, Røverradion, Way back og Røverhuset.	6,3	430	70
Øke driften til kontoret for voldsoffererstatning slik at de får behandlet flere søknader.	3	472	1
Styrke vergemålsordningen	15	469	1
Inndekningsforslag	-97,6		
Sum rammeområde 5	337		

Rammeområde 6: Innvandring, regional utvikling og bolig

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Flyktninger, innvandring og integrering			
Øke stønadene til dem som bor på asylmottak slik at de har nok til å kjøpe mat	17,1	490	70
Fjerne grensen om at barnefamilier på asylmottak kun kan få 10 000 kroner i støtte til mat og nødvendig utstyr uavhengig av hvor mange barn de har.	1,1	490	70
Sikre barnehageplass til alle barn på asylmottak.	26,5	490	60
Øke områdesatsning i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim – kommunale innvandrertiltak	20	291	62

Øke områdesatsning i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim, øke tilskuddet til frivillige organisasjoner for integreringsarbeid	5	291	71
Øke områdesatsning i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim, øke midlene til byutvikling	25	590	72
Ta i mot tilsammen 5000 overføringsflyktninger (kvoteflyktninger).	233,7	Flere	
Sørge for at det er 20 flere minoritetsrådgivere til de videregående skolene hvor dette er ønskelig	22	290	1
Øke Jobbsjansen, et tilbud mot innvandrerkvinner for å komme i arbeid	30	291	62
Bolig og bomiljø			
Øke tilskudd til boligsosiale tiltak	10	581	78
Gjøre gamle bygninger mer tilgjengelig, øke tilskuddet til å bygge heis	25	581	79
Øke tilskuddet til flere utleieboliger	50	581	76
Øke lånerammen til Husbanken til 23 mrd. kroner			
Øke bostøtten	300	580	70
Regionale tilskudd			
Øke til de bedriftsrettede låne- og tilskuddsrammer for å styrke bedrifter direkte	203	550	62
Øke tilskuddene til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn som skal bidra til næringsliv, tilflytting og utvikle kommunene.	190	550	64
Øke tilskuddene til de bedriftsrettede programmer i distriktene som Næringshageprogrammer, mentortjeneste for gründere og bioøkonomiordningen.	20	550	70
Urfolk og nasjonale minoriteter			
Øke tilskuddet til Sametinget	5	560	50
Øke støtten til Fargespill	1	291	71
Øke støtten til SEIF – selvhjelp for innvandrere	1	291	71
Øke støtten til Antirasistisk senter,	3	291	71
Inndekningsforslag	-87,935		
Sum rammeområde 6	1 100,465		

90-poster			
Øke lånerammen til Husbanken til 23 mrd. kroner	490	2 412	90
Økte inntektene på avdrag til Husbanken som følge av økt utlånsramme	7	5 312	90

Rammeområde 7: Arbeid og sosial

Sak	Beløp	Kapittel	Post
En reell ungdomsgaranti, med rett til tiltak og sterkere oppfølging i NAV. 2000 tiltaksplasser	350	634	76
1 000 nye tiltaksplasser for ledige	132	634	76
500 flere VTA-plasser som første ledd i en flerårig opptrappingsplan.	58	634	77
Styrke NAV ved å reversere regjeringens ABE-kutt	57,5	605	1
Gjenopprette barnetillegget for uføre	41	2 655	70
Styrke bilstønadordningen	45	2 661	74
Grunnstønad: Tilskudd til glutenfri kost økt sats ved cøliaki. Heve sats til sats 2 for voksne. Sats 3 for personer mellom 5 og 30 år.	60	2 661	70
Grunnstønad: Tilskudd til glutenfri kost. Husholdninger der flere har cøliaki får stønad sats 4 for person nummer 2 i husholdningen.	15	2 661	70
Opprettholde 49 uker med fritak fra lønnsplikt under permittering	80	2 541	70
Kamp mot arbeidslivskriminalitet			
Opptrappingsplan for styrking av arbeidstilsynets arbeid mot kriminalitet og sosial dumping og etablere to nye a-krimsentre	60	640	1
Likestilling			
Tilskudd til forsøk med sekstimersdag	50	601	50
Tiltakspakke for heltidskultur	42	601	50
Diverse			
Helt med. Arbeid for personer med utviklingshemming	5	872	72

Pilotprosjekt i Arbeidstilsynet om HMS i helse- og omsorgsykker i lys av belastning, arbeidsvilkår og arbeidstid.	5	640	1
Midler ut av rammen tilbake til fra boligsosialt tilskudd	8,9	621	63
Sum rammeområde 7	1 009,4		

Rammeområde 8: Forsvar

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Styrket sjøforsvar			
Sjøforsvaret, inkludert flere seilingsdøgn i nord	150	1 732	1
Kystvakten	150	1 790	1
Hæren			
Hæren, inkludert prosjektmidler til utredning av stridsvogner, beholde 2.bataljon på Skjold som infanteribataljon og beholde helikopter på Bardufoss	500	1 731	1
Andre satsninger			
Styrke Cyberforsvaret	50	1 720	1
Beholde fem fullverdige korps i Forsvarets musikk	15	1 795	1
Inndekningsforslag	-865		
Sum rammeområde 8	0		

Rammeområde 9: Næring

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Omstilling og nye arbeidsplasser			
Miljøteknologiordninga	300	2 421	76
Innovasjon Norges program for bioøkonomi	100	2 421	50
Kompetanseoverføring fra oljenæringa til andre næringer	40	920	50
Katapult	40	2 426	71
Digistat	50	2 421	50

Kyst, distrikt og Nord-Norge			
Elektrifisering av kysten – låneprogram for innkjøp av elsjark og/eller tiltak i sjark for hybridisering	60	2 421	50
Reversere kutt til sjømattiltak, som Sett sjøbein og Fiskesprell	2,5	900	77
Inndekningsforslag	-7		
Sum rammeområde 9	585,5		

Rammeområde 10: Fiskeri

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Støtte trygghetsopplæring for fiskere	2,1	919	72
Pilotprosjekt for grønn teknologi i oppdrett, Hardangerfjorden	5	917	1
Etablere verdiskapingsprogram i fiskeriene	10	919	75
Styrke føringstilskot og verdiskapingsprogram i fiskeriene	13,5	919	75
Reversere kutt i næringstiltak i fiskeriene	12,5	919	75
Reversere kutt til velferdsstatsjonar innanfor fiskeriene	2,2	919	71
Gå mot utflagging av Color Line, konsekvensjustering	35	909	73
Sum rammeområde 10	80,3		

Rammeområde 11: Landbruk

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Klimarådgiving på gardsnivå	20	1 139	72
Full stilling Norecopa - Alternativer til dyreforsøk	1	1 112	50
Reversere kutt til NIBIO	7,5	1 136	50
Kartleggingsprosjekt for å få oversikt over jord som ligg brakk	2	1 136	50
Styrke Mattilsynets arbeid for dyrevelferd i mellom anna oppdrettsnæring og svinenæring	10	1 115	1

Gjeninnføre energiflisordninga	35	1 149	73
Styrke Norsk senter for økologisk landbruk	2	1 138	72
Utviklingsfondet for skogbruket	4	1 149	51
Styrke Mattilsynets arbeid mot smittepredning av importert fôr	5	1 115	1
Inndekningsforslag	-43		
Sum rammeområde 11	43,5		

Rammeområde 12: Olje og energi

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Flom- og skredsikring. Klimatilpasning	200	1 820	Flere
Telemarkskanalen	2	1 820	74
Utjevning av nett-tariffer	20	1 820	73
Oppstartsstøtte demonstrasjonspark havvind, inkluderer også 500 millioner i tilsagnsfullmakt	80	1 825	31
Inndekningsforslag	-441		
Sum rammeområde 12	-139		

Rammeområde 13: Miljø

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Tilskudd miljøorganisasjoner	10	1 400	70
Styrke miljøkompetansen i kommunene	40	1 400	ny post
Miljøovervåking	20	1 410	21
Nytt program for insektovervåking	5	1 410	21
Utarbeide økologisk grunnkart	40	1 410	22
Forskning om havbunnen	10	1 410	23
Miljøforskningsinstituttene	10	1 410	50
Genøk – Senter for biosikkerhet	7	1 410	72
Styrke kunnskapen om arter, Artsdatabanken	30	1 411	50
Miljødirektoratet	15	1 420	1

Støttetiltak for bedre vannmiljø	60	1 420	22,70
Laksetrapp Vefsna	5	1 420	22
Vern av verdifull natur og nasjonalparker	50	1 420	34
Skogvern	200	1 420	35
Restaurering av myr og annen våtmark	12	1 420	38
Rydde opp i gamle miljøgifter, Hammerfest	46	1 420	39
Støtte kommuners arbeid med klimatiltak og klimatilpasning	60	1 420	61
Ny ordning for støtte til utfasing av gamle vedovner	30	1 420	62 (ny)
Kamp mot plastforsøpling	50	1 420	71
Forebyggende tiltak rovdyr	20	1 420	73
Friluftslivsaktiviteter	90	1 420	78
Handlingsplan sjøfugler	10	1 420	82
Tilskudd til trua arter og naturtyper	30	1 420	82
Runde miljøsenter	2	1 420	85
Skogvernssenter Trillemarka	4	1 420	85
Fossesenter Gaular	5	1 420	85
Kutte klimagassutslipp gjennom Enova. Støtteordning for lading elbil, støtte til ENØK i bygg, støtte til klimatiltak i industri og skip, hydrogensatsing	1 200	1 428	50
Klima- og skogsatsingen	300	1 482	73
Kulturminner			
Fortidsminneforeningens museum	2	1 429	21
Samisk kulturminnearbeid.	10	1 429	50
Kulturminnearbeid i kommunene	7	1 429	60
Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske funn	10	1 429	70
Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10	1 429	72
Vedlikehold av stavkirker og steinkirker	10	1 429	73
Støtte til nasjonale og internasjonale tiltak	1,5	1 400	76
Tilskudd til verna hus	8	1 429	71
Norsk Kulturminnefond	10	1 432	50
Sum rammeområde 13	2 429,5		

Rammeområde 15: Helse

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Tannhelse			
Gjenninføre gratis tannhelsesjekk for eldre over 75 år	105,0	770	70
La alle 19 og 20-åringer være gratis i den offentlige tannhelsetjenesten	60,0	770	70
La de mellom 20 og 25 år få tannhelsebehandling i den offentlige tannhelsetjenesten. De får dekket 75 % av kostnadene.	360,0	770	70
Dekke 50 % av kostnadene for 25 til 27 år.	180,0	770	70
Dekke 25 % av kostnadene for 28 til 30 år.	90,0	770	70
Sykehus		732	72-75
Økt basisbevilgning til sykehusene, mer behandling og prioritering av bedre fødsels- og barselsomsorg	814,0	732	72-75
Flytte ansvaret for utskrivningsklare pasienter i rus og psykiatri tilbake til helseforetakene	185,0	732	72-75
Fornye digital infrastruktur og trygge IKT-sikkerheten i sykehusene	150,0	732	72-75
Øyeblikkelig døgntilbud psykisk helse og rus	178,0	732	72-75
Tilskudd til satning på ettervern i rusomsorgen	50,0	732	72-75
Flere stillinger for leger i spesialisering (LIS-1)	83,0	732	72-75
Fullfinansiering av overgrepsmottakene	75,0	732	72-75
Flere brukerstyrte senger	40,0	732	72-75
Tilskudd for flere heltidsstillinger	25,0	732	72-75
Avvikle ordningen med innsatsstyrt finansiering og lignende ordninger, og flytte midlene til basisbevilgninger		732	72-75
Rus og psykisk helse			
Tilskudd til nasjonale bruker- og pårørendeorganisasjoner	20,0	765	71
Forskning på rusfeltet, tilskudd til SERAF	3,0	734	72
Tilskudd til rusarbeid og psykisk helse i spesialisthelsetjenesten, se under sykehusene			
Forebygging			

Gratis skolemat – ungdomstrinnet	321	714	NY
Tilskudd skolefrokost videregående skole	100	714	79
Egenandeler – fritak for egenandeler også for barn 16-18	50,0	2 755	70
Styrke Folkehelseinstituttets arbeid	20,0	745	1
Opptappingsplan habilitering og rehabilitering	20,0	733	21
Program for folkehelse	10,0	714	21
Eldreomsorg			
Tilskudd til frivillige organisasjoner	10,0	761	70
Øke tilskudd til eldreombud	10,0	709	1
Primærhelsetjenesten			
Tilskudd til faste stillinger for allmenleger i turnus (Alis)	25	762	63
Vold og overgrep			
Handlingsplan mot sosial kontroll	3	762	70
Forebygging av overgrep mot barn	3,0	762	70
Gratis prevensjon til jenter under 16 år	3,0	780	50
Styrke forskning på kvinnesykdommer	5,0	780	50
Opptappingsplan mot vold og overgrep	25,0	765	21
E-helse og kompetanse			
Kompetansenettverket KomUT for å forbedre elektroniske helsetjenester i kommunene	8,0	701	70
Inndekningsforslag	-1 482,8		
Sum rammeområde 15	1 548,160		

Rammeområde 16: Kirke, utdanning og forsikring

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Videregående opplæring			
Tiltakspakke for yrkesfag	200	226	21
Økt utstyrstipend for elever	50	2 410	70

En skole for alle			
Fjernundervisning samisk språk	5	222	1
Rosa kompetanse barnehage og skole	2	225	75
Styrket seksualundervisning. Seksuell helse, grenser og overgrep	20	226	21
Økt fysisk aktivitet i skolen	100	226	21
Økt kvalitet og deltakelse i SFO/AKS	80	226	21
Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen	10	226	21
Forandringsfabrikken: Mitt liv oppvekst	1,8	225	75
Flere lærere			
Rekrutteringspakke for flere lærere	80	226	21
Flere lærere med spesialpedagogisk kompetanse	30	226	21
Kategoriheving barnehagelærereutdanningen	68,4	260	50
Høyere utdanning og forskning			
Reversere endring stipend for studenter	254,6	2 410	50
Øke studiestøtten 1,3 G	131,7	2 410	50
Økt rentestøtte	3,2	2 410	72
Økt basisfinansiering	179	260	50/70
Tilegg for økt basisfinansiering	21	260	50/70
Akutthjelp til vikingskipene	23,4	260	50
Nasjonal satsning på tegnspråk	21,3	260	50
FRIPO	50	285	
Senter til forskningsdrevet innovasjon (SFI-ordningen)	40	285	53
Psykisk helse for studenter	20	270	74
NTNU- bygging av et helse- og sosialfagsenter	35	260	50
Totalt 3000 studentboliger	54	270	75
Folkehøgskole, videreføre mentorordning	2,85	253	70
Rørås folkehøgskole	3	253	70
Sjunkhatten folkehøgskole	2,5	253	70
Inndekningsforslag	-709,165		
Sum rammeområde 16	779,585		

Rammeområde 17: Transport og kommunikasjon

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kollektivtrafikk			
Øke belønningsordningene for bedre kollektivtransport i byene	400	1 330	61
Økt statens andel til 70 prosent av store kollektivprosjekt i byene (Bussveien på Nord-Jæren, Metrobuss i Trondheim, Bybane til Fyllingsdalen og Fornebubanen i Oslo)	615	1 330	63
Flere byer og tettsteder enn i dag skal få bymiljøavtaler for bedre satsing på kollektiv, sykkel og gange. F.eks: Bodø, Tønsberg, Moss, Hamar, Molde, Lillehammer, Gjøvik, Sandefjord	500	1 330	64
Styrke ordningen med ungdomskort i fylkene	100	1 330	60
Utvide den nasjonale TT-ordningen til å gjelde i alle fylker	40	1 330	60
Gjøre kollektivtrafikken universelt utformet, inkludert innkjøp av ramper for rullestoler til tog og utvikling av talegjenkjenningssystem for kollektivtrafikken	30	1 320	30
Øremerket støtte til el-ferger (200 mill. til fylkeskommunene)			
Sykkel			
Gang- og sykkelveier langs rikveiene	200	1 320	30
Tilskudd til gang- og sykkelveier i kommunene	200	1 320	63
Jernbane			
Planlegging av jernbane (inkludert forsert planlegging av indre og ytre Intercity som Tønsberg–Larvik Åkersvika–Brummundal, Rudshøgda tømmerterminal, reguleringsplan Stokke–Sandefjord, økt planlegging Oslo–Hamar, Hamar–Lillehammer (400 mill.) og igangsetting av planlegging på sammenkobling Vestfoldbanen og Sørlandsbanen (50 mill.), KVV av Tromsbanen (5 mill.), planlegging av Tinnosbanen (5 mill.) KVV Oslo–Stockholm(5 mill.) og Oslo–Gøteborg (5 mill.), universell utforming av Nationaltheatret, Skøyen og Asker stasjon og midler til å starte ny lyntogutredning mellom de store byene i Norge)	600	1 352	72

Investeringer i nye jernbanestrekninger (Midlene vil blant annet gå til å starte opp elektrifisering av Trønderbanen, 200 mill.)	400	1 352	73
Satsning for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbanen og bedre internetttilgangen på togstrekninger med dårlig dekning i dag	500	1 352	71
Mijløstøtteordning for gods på bane	200	1 352	71
Øke kapasiteten på nattog på Dovrebanen og Bergensbanen	60	1 352	70
Pilotprosjekt med hydrogentog i Norge	20	1 352	70
Pålegge 50 pst studentrabatt på NSB enkeltbilletter og 30-dagersbilletter	200	1 352	70
Bedre og tryggere bruksveier			
Bedre ras- og skredsikring av fylkesveier	200	1 320	62
Bedre ras- og skredsikring av riksveier	100	1 320	31
Økt tilskudd til opplæring i trafiksikkerhet (Trygg Trafikk)	5	1 300	71
Rentekompensasjonsordning for fylkene	50	1 320	61
Utbedringstiltak vei	100	1 320	30
Post og bredbånd			
Øke støtten til bredbåndsutbygging	100	1 380	71
Havner og fiskeriannlegg			
Nye havneanlegg og vedlikehold	30	1 360	30
Tilskudd til fiskerihavneanlegg	50	1 360	60
Økt tildskudd for å overføre gods fra vei til sjø	30	1 360	72
Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	50	1 360	73
Kjøp av innenlands flyreise, kompensasjon til kortbanenett for økt flyavgift	190	1 310	70
Inndekningsforslag	-4 931,4		
Sum rammeområde 17	38,6		

Rammeområde 18: Kommunesektoren

(F bak post betyr frie midler. Ø betyr øremerkede midler.)

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Fylker			
Økt satsning på kollektivtrafikk i fylkeskommunene	200	572	60F
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50	572	60F
Opprusting utstyrsparken på yrkesfag	100	572	60Ø
Rett til opplæring for ungdom som har fått avslag på asylsøknad	11,1	572	60F
Tilskudd til elferger	200	572	60Ø
Opprettholde vgs i distriktene	100	572	60F
Skolehelsetjeneste VGS	100	572	60Ø
Fylkeskommunenes arbeid med å styrke gjennomføringen i yrkesfag	100	572	60F
Kommuner			
Heldagsskolen			
Tid til å gjøre leksene på skolen med hjelp fra lærer	90	571	60F
En ekstra time praktisk- estetisk fag	90	571	60F
Gratis og frivillig kulturskoletime 1.–4. trinn	90	571	60F
Veiledningsordning for nyutdannede lærere i skole og barnehage	40	571	60F
Lærernorm for grunnskolen	100	571	60F
Barnehage			
Styrket barnehagelærernorm 50 pst	192	571	60F
Finansiering bemanningsnormen	436	571	60F
Redusere maksprisen i barnehagen med 100 kroner, til 2940 kr/mnd	129,86	571	60F
Flere barnehageplasser på grunn av økt etterspørsel å erstatte kontantstøtten med ventestøtte fra 1. juli. Ventestøtte på 6000 kroner (2018-sats)	342	571	60F
Kontantstøtten omgjøres til kommunal ventestøtte og flyttes til kommunebudsjettene	275	571	60F

Sosialhjelp			
Styrke kommunenes oppfølging av vanskeligstilte familier når barnetrygd ikke skal beregnes som inntekt ved utmåling av sosialhjelp.	410	571	60F
Helse			
Økt bemanning, rett til hele stillinger	300	571	60F
Avslutte forsøk med statlig eldreomsorg. Kostnaden er kompensert over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Ikke en del av kommunerammen	1 482,84	571	60
Miljø/klima			
Klimatilpasning i kommuner	250	571	60F
Rentekompensasjon til kommuner for investering i vann og avløp. Innføres fra 1. juli	100	571	60F
Øremerkede satsninger i kommunene			
Senke innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester	325	575	60
Opptopping lavterskel psykisk helsevern	300	571	60Ø
Styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistanse	50	571	60Ø
Nasjonalt bibliotekløft	200	571	60Ø
Øremerke 200 mill. kroner til opptopping på rusfeltet		571	60Ø
Øremerke 100 mill kroner til habilitering/ rehabilitering og øke med 100 mill. kroner	100	571	60Ø
Øke storbytilskuddet	50	571	60Ø
2. linje barnevern i Oslo, kompensasjon etter underregulering	100	571	60Ø
Øremerke 200 mill. kroner til skolehelsetjeneste grunnskole		571	60Ø
Øke stillinger til helsestasjon, jordmødre og skolehelsetjeneste	300	571	60Ø
Inndekningsforslag	-393,9		
Sum rammeområde 18	6 219,9		

Nøkkeltall for SVs kommunebudsjett	
Frie midler til kommuner og fylker (uten flytting av eldreomsorgsforsøket fra helseramma til kommuneramma)	2612
Øremerkede midler til kommuner og fylker	2000
Økning i rammeoverføring til kommunene	4612

Rammeområde 20: Finansadministrasjon

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Satsning i Skatteetaten på avdekking av skattejuks	25	1618	1
Sum rammeområde 20	25		

Vedlegg 3

Inndekning og flyttinger av beløp

Alle beløp er oppgitt sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett 2019. Alle beløp i mill. kroner.

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Redusere utgiftene til Det kongelige hoff på nivå med 2017, inkludert en reduksjon på 10 millioner til mer utsatt rehabilitering av de kongelige eiendommene som ikke ligger under Statsbygg.	-16,5	1	50
Redusere apanasjen for å ta ut utgifter til drift og utvikling av de private eiendommene.	-5	1	1
Redusere apanasjen for å ta ut utgifter til drift og utvikling av de private eiendommene.	-5	2	1
Kutt i statsministerens kontor	-3	1	20
Kutt i statsrådet	-5	1	21
Ikke bevilge øking på 5,3 millioner til økte lønnsutgifter hos Regjeringsadvokaten.	-5,3	24	1
Omdisponering av 5 mill fra regionreform til vergemålsordningen. Skal legges til kap 469 post 1.	-5	525	1
Departementer, direktorater og helseforetak pålegges mindre bruk av eksterne konsulenter	-400	2 309	1
Avvikle kontantstøtta fra 1. juli, og erstatte med ventestøtte på 6000 kroner (2018-sats)	-625	844	70
Overføre kontantstøttebudsjettet til kommuneramma fra 1. juli for innføring av kommunal ventestøtte	-275	844	70
Foreningen !les og Leser søker bok flyttes inn på statsbudsjettet	-11,1	320	55
Redusert bevilgning Kreativt Norge	-2	320	55
Kutte satsing på bistand til sikkerhetsformål	-150	151	72
Redusere økning til ODA-godkjente land på Balkan	-100	159	71
Omdisponere fra helsesatsing til kvinneorganisasjoner	-250	160	70

Verdensbanken	-143	172	70
Regionale banker og fond	-47	172	71
Strategisk samarbeid multilaterale utviklingsbanker og finansinstitusjoner	-60	172	72
Norfund	-281	162	75
Næringsutvikling	-150	162	70
Ikke gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner	-10	430	70
Ikke øke tilskudd på post om tilbakekall av oppholdstillatelser	-4,1	490	1
Ikke gjennomføre forsøk med elektrosjokkvåpen	-3,5	440	1
Reduserer bevilgningen til PU	-40	440	1
Redusere innkjøp av nye biler i politidistriktene, våpen og annet utstyr	-40	440	1
Ikke starte prosjekt hvor det skal utvikles økonomiske incentivordninger i introduksjonsprogrammet	-8	291	62
Kutte støtten til Human Right Service	-1,335	291	71
Ikke innføre betalingskort på asylmottak som fjerner mulighetene for å ta ut kontanter.	-5,3	490	21
Ikke øke tilbakekall av oppholdstillatelser i UDI	-4,3	490	1
Reduserte kostnader ved å fjerne instruks G-14 om tilbakekall av oppholdstillatelser eller nye tilbakekall av statsborgerskap	-10	490	1
Reduserte kostnader ved å fjerne instruks G-14 om tilbakekall av oppholdstillatelser eller nye tilbakekall av statsborgerskap	-2	491	1
Utsette deler av investeringen med nytt ankomstsenter	-10	490	30
Reduserte kostnader ved laverer prioriteringer av tilbakekall av statsborgerskap, retur mm.	-30	490	1
Reduserte kostnader ved laverer prioriteringer av tilbakekall av statsborgerskap, retur mm.	-10	491	1
Økte renteinntekter til Husbanken som følge av økt utlånsramme	-7	5 615	80
Trekke norske styrker ut fra operasjoner i Irak, Baltikum og Afghanistan	-467	1 792	1
Forsinke innfasing av kampfly	-210	1 761	45
Redusere nybygg hos Forsvarsbygg	-108	1 710	45

Kutte utgifter knyttet til amerikanske soldater i Norge	-80	1 720	1
Legge ned Regelrådet	-7	915	1
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-17	1 149	71
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-19	1 149	73
Fjerne jordbruksfradrag fra pelsdyrhold	-7	5 501	72
Kutt i statlig oljeleting	-82	1 810	21
Kutt i Petoros satsing i nordområdene	-59	1 815	70
Kutt i petroleumsforskning	-300	1 830	50
Avslutte forsøk med statlig finansiert eldreomsorg. Flyttes til kommuneramma.	-1 482,84	761	65
Lærerspesialistordningen	-120	226	21
Innsparing tvungen kompetanseheving av allmennlærere	-500	226	21
Nasjonal konkurransearena i høyere utdanning	-25	280	50
Kapitaltilskudd til privatskoler	-64,165	228	82
Stoppe store motorveiprosjekt	-500	1 320	30
Legge ned "Nye veier" og stoppe deres motorveiprosjekter	-3 700	1 321	70
Kutte planlegging og grunnnerverv av riksveier, inkludert Fergefri E39	-200	1 320	30
Kutte forslaget om lavere bompenger	-531,4	1 320	73
Flytte ansvaret for utskrivningsklare pasienter over fra kommunene tilbake til helseforetakene.	-185	571	60F
Boligsosialt tilskudd ut av rammen inn på ASD kap 621 post 63	-8,9	571	60F
Regionsentertilskudd	-200	571	65
Sum inndekning og flyttinger	-11 597,74		

